Влада—Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 52 (302) ◆ Субота, 21 березня 1992 року ◆ Ціна 30 коп.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ПРО ЩО ДОМОВИМОСЬ?

ЗУСТРІЧ КЕРІВНИКІВ НЕЗАЛЕЖНИХ ДЕРЖАВ СПІВДРУЖНОСТІ ВІДБУЛАСЯ ВЧОРА У КИЄВІ

Вступним словом зустріч на правах господаря відкрив Президент України Леонід Кравчук. Привітавши гостей, він, зокрема, відзначив, що легких часів для держав і політиків не існує. Але зараз тривожить, що тенденція — не до поліпшення, а до погіршення ситуації. З часу першої зустрічі в Мінську відбулися події, які викликають надзвичайну тривогу за майбутнє держав і СНД: йде справжня війна в Нагірному Карабасі, ллється кров у Придністров'ї.

(Закінчення на 2-й стор.).

ПІДПИСАНО ВАЖЛИВІ ДОКУМЕНТИ

Вчора в Києві Президент України Леонід Кравчук і Президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв підписали Протокол про обмін Грамотами про ратифікацію міждержавного Договору між Україною і Казахстаном.

* * *

Того ж дня міністри закордонних справ України і Вірменії підписали Протокол про співробітництво та консультації між міністерствами.

У КИЄВІ відбулася прес-конференція центру культури слов'ян Азербайджану. На ній йшлося про політичну обстановку в республіці та життя наших земляків. Основна мета візиту делегації центру — розповісти громадянам України правду про події в Нагірному Карабасі.

ЗАТРИМАНО НА КОРДОНІ

Відгомін подій, які відбуваються в Молдові, чути і в Україні. На прикордонному посту «Цеханівка» Одеського прикордонного загону затримано автобус з 27 озброєними людьми і цілим арсеналом стрілецької зброї, який ішов з Придністров'я. За повідомленням прес-служби Прикордонних військ України, «пасажири» мали намір проїхати територією України в Дубоссари з метою зміцнення своїх формувань. Після переговорів з заступником начальника штабу Прикордонних військ України генерал-майором Володимиром Бондарем, який тут перебуває, вони повернулися назад.

БІЖЕНЦІВ УЖЕ ПОНАД 5 ТИСЯЧ

В Указі Президента України передбачено надання допомоги біженцям з Молдови. З цією метою, ще до виходу згаданого Указу, при Одеському облвиконкомі створено тимчасову комісію. Адже люди все прибувають, за останніми даними, їх тут уже понад 5 тисяч. Подібні комісії створено у всіх райцентрах, що межують з Придністров'ям. І у них, і у обласних структур (відділів охорони здоров'я, координації розвитку торгівлі, об'єднання громадського харчування, облспоживспілки) турбот вистачає. Під житло прибулим віддають насамперед гуртожитки різних відомств, багатьом надали притулок селяни й мешканці райцентрів.

ВСЕ, ЯК ПО ПИСАНОМУ

Російський уряд задоволений результатами перших місяців ринкових реформ і вважає, що загроза економічної катастрофи минула. Про це повідомив на прес-конференції у Москві радник російського Президента Улюкаєв. Проте він попередив про можливість нового витка інфляції після лібералізації цін на енергоносії.

СИБІРСЬКЕ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

Кримінальну справу буде порушено проти тих, хто закликатиме до виходу Сибіру із Російської Федерації, заявив прокурор Томської області Пономарьов. Це попередження прозвучало під час зустрічі з лідерами незалежної партії Сибіру, яка виступає за самовизначення сибірського регіону.

ПРИСЯГНУЛИ УКРАЇНІ

Присягу на вірність Українській державі прийняли керівництво, співробітники всіх підрозділів управління служби безпеки України по Одеській області. Представники понад двадцяти національностей поклялися твердо стояти на захисті інтересів молодої держави. Прийняттю присяги передувала робота по комплектуванню особового складу співробітників з урахуванням омолодження керівного ядра і збереження висококваліфікованих кадрів. Проведено значні структурні зміни.

Цитата дня

СНД не є правонаступницею Радянського Союзу, бо виникла вона внаслідок мирного відокремлення республік від колишнього СРСР. Тому до кожної нової республіки Сполученим Штатам треба ставитися як до незалежної країни.

Димитрі САЙМС, політолог. (З виступу на слуханнях у конгресі США).

Читайте в номері

У наступному випуску

Закон України

Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності

ПРО МІСЦЕ і роль профспілок у розбудові Української держави та позачергові завдання в умовах переходу до ринку йшлося на засіданні Ради Федерації незалежних профспілок України, що відбулося у Києві.

ПРО ЩО ДОМОВИМОСЬ?

ЗУСТРІЧ КЕРІВНИКІВ НЕЗАЛЕЖНИХ ДЕРЖАВ СПІВДРУЖНОСТІ ВІДБУЛАСЯ ВЧОРА В КИЄВІ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

На важливих напрямках ми не змогли сприяти поліпшенню ситуації, сказав Президент України. Економічне становище таке, що ми вже не над прірвою, а сповзаємо в неї. Під загрозою повного розвалу економіка, під загрозою весняна сівба. Якщо поліпшення не буде, наше існування стане проблематичним.

Народ сподівався, що ми в рамках СНД зможемо вирішувати питання. Але жодного великого питання в рамках або з допомогою СНД вирішити не вдалося, констатував Леонід Макарович. Ніхто так, як ми, не вболіває за те, щоб такі рішення були, бо несемо за це відповідальність перед народами.

Ця зустріч, відзначив Президент України, має стати переломною. Ми повинні сказати чесно й відверто, здатні ми вирішувати питання чи ні. Сьогодні є думка, що СНД тільки ширма для республік — для вирішення кожною державою своїх питань окремо від спільних.

Думаю, що потенціал СНД не вичерпано, сказав на закінчення Леонід Кравчук, але потрібні відповідні зусилля.

На пропозицію Президента України вести зустріч керівників держав у Києві доручено Президентові Узбекистану.

Учасники засідання приступили до обговорення порядку денного, в якому — економічні, політичні, військові питання. Перед будинком міської Ради народних депутатів Києва, де відбувається зустріч,— мітинг. Гасла «Співробітництву — так, співдружності — ні!», «СНД — імперське ярмо для України!» і т. п. Складається враження, що люди вже забули, що живуть вони в незалежній державі і гостей з інших держав мають зустрічати гідно, привітно, як годиться.

* * *

У зустрічі глав держав — учасниць СНД беруть участь Державний секретар Азербайджану Мітат Аббасов, Президент Вірменії Левон Тер-Петросян, Голова Верховної Ради Білорусі Станіслав Шушкевич, Президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв, Президент Киргизстану Аскар Акаєв, Президент Молдови Мірча Снєгур, Президент Росії Борис Єльцин, Президент Таджикистану Рахман Набієв, Голова Верховної Ради Туркменистану Сахат Мурадов, Президент Узбекистану Іслам Карімов, Президент України Леонід Кравчук. Як спостерігач у засіданні бере участь Прем'єр-міністр Грузії Тенгіз Сігуа.

* * *

Увечері відбулася прес-конференція. Подробиці — в наступному номері газети.

Вл. інф.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо стимулювання зовнішньоекономічної діяльності

З метою розширення та стимулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні **постановляю:**

1. Встановити, що всі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності в Україні мають право здійснювати зовнішньоекономічні операції по експорту товарів (робіт, послуг) як власного, так і невласного виробництва, та імпорту товарів (робіт, послуг) як для власних, так і не для власних потреб, крім товарів (робіт, послуг), експорт та імпорт яких заборонено.

2. Встановити, що на період до введення національної валюти України суб'єкти господарської діяльності на території України мають право без спеціального дозволу проводити розрахунки у вільно конвертованій валюті, включаючи роздрібну торгівлю товарами (роботами, послугами).

3. Встановити, що відносини суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з їх контрагентами держав колишнього Союзу РСР регулюються Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність», іншими законами України, якщо інше не передбачено міждержавними угодами України.

4. Прийняти пропозицію Української фондової біржі (цінних паперів) і надати їй право проводити валютні торги і аукціони.

5. Кабінету Міністрів України у тижневий строк:

подати на розгляд Верховної Ради України скорочений (не більше 200 товарних позицій) перелік експортних товарів, щодо яких встановлюється режим ліцензування і квотування, а також пропозиції щодо незапровадження у 1992 році режиму ліцензування і квотування імпорту;

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про встановлення державного збору за здійснення бартерних (товарообмінних) операцій;

визначити порядок здійснення контролю за надходженням валютних коштів в Україну та їх оподаткуванням.

6. Міністерству зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі України запровадити повідомний порядок державної реєстрації суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України без зазначення номенклатури експортно-імпортних товарів (робіт, послуг).

7. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
19 березня 1992 року

Село

ГОЛОВИ СЕРДЯТЬСЯ...

Голови колгоспів, районних агропромислових об'єднань і райвиконкомів Дніпропетровської області разом з профспілковими лідерами зібралися цими днями «у зв'язку зі становищем, яке склалося в аграрному секторі, і підготовкою до польових робіт». Проте ніхто не приховував, що з'їхатися аграрників покликала передусім заява аграріїв Павлоградського району.

Ситуацію нинішню павлоградці трактують однозначно: уряд України ставить на коліна і грабує та розорює село. Тому й вимагають, щоб у найближчі п'ять-шість років сільське господарство було «поставлене поза ринком» з усіма наслідками (в тому числі, отже, і вчорашніми «традиціями»). Якщо ж оперативно ніяких заходів не вживатиметься, то павлоградці залишили за собою право «на рішучі дії, в тому числі припинити постачати продукцію в державні ресурси».

На обласному зібранні позицію павлоградських селян, а radше їх управлінців, емоційно обгрунтувала голова колгоспу «Межиріч» Надія Шейхова. В суті своїй ця позиція не випадкова і не безпідставна. Доки селян лають за астрономічні ціни на м'ясо чи молоко, вони залишаються з порожніми кишенями. Навіть не закуповуючи нової техніки, а витрачаючись лише на енергетичні ресурси, запчастини та ремонти, мінеральні добрива, уже через місяць-півтора не матимуть на своїх рахунках ані копійки.

За здирницькими апетитами «лібералізовано» ціни на промислові вироби. І не лише уряд любить трудівників полів та ферм, наче ту сіль, як це зауважила Надія Шейхова, а й усі промисловці. На них немає управи, і вони тепер наче навперейми змагаються, хто більше «заломить». По суті ж, місто за давньою звичкою соціалізму знову намагається вижити за рахунок села.

А селянське питання завжди і для будь-якого суспільства було і залишається визначальним. Кабінет Вітольда Фокіна, розпочавши радикальні реформи, однак, забув (чи фатально помиляється), що проблеми аграрного комплексу врешті-решт треба розв'язувати пріоритетно, якщо справді воліємо здорової ринкової економіки в Україні. Натомість відбувається протилежне. Про що свідчать і вже неминучі труднощі на весняному полі.

А обертається це тим, що у вирі суперечностей, зухвалості й монополізму промислового сектора керівники-аграрії ладні щільними шеренгами боронити милі адміністративно-командні та нахлібницько-споживацькі порядки і навіть погрожують страйками, коли не їхнє буде зверху. На нараді в Дніпропетровську голові облагропрому народному депутатові України Лазаренку довелося докласти неабияких зусиль, щоб схилити присутніх до розважливого й реального бачення ситуації на селі. Давно Павло Іванович не виступав перед колегами настільки пристрасно, переконуючи їх, що колгоспи в нинішньому вигляді об'єктивно не виживуть. Відтак потрібні колективні господарства на принципово нових засадах. Що конкуренції з іншими формами власності на землю та діяльності на ній не уникнути, і тим же фермерам, фермерським об'єднанням, акціонерним товариствам дорогу давати треба.

Головне ж, чого вдалося поки що домогтися Павлові Лазаренку, — не крайніми заходами залякувати, не втягуватися у небезпечне протистояння з городянами. Натомість аргументами й фактами домагатися від уряду та міста державного захисту та державних гарантій. Водночас самим «не сидіти, виглядаючи погибелі, а крутитися і діяти, як того вимагають нові умови».

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровськ.

УКАЗ Президента України

Про призначення Міністра транспорту України

1. Призначити **Климпуша** Ореста Дмитровича Міністром транспорту України.

2. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
20 березня 1992 року

УКАЗ Президента України

Про призначення Міністра юстиції України

1. Призначити **Кампо** Володимира Михайловича Міністром юстиції України, звільнивши від цих обов'язків Бойка Віталія Федоровича у зв'язку з переходом на іншу роботу.

2. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
20 березня 1992 року

УКАЗ Президента України

Про призначення Міністра зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України

1. Призначити **Воронкова** Анатолія Миколайовича Міністром зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України.

2. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
20 березня 1992 року

УКАЗ Президента України

Про призначення Міністра України у справах роздержавлення власності і демонополізації виробництва

1. Призначити **Шпека** Романа Васильовича Міністром України у справах роздержавлення власності і демонополізації виробництва, звільнивши від цих обов'язків Сальникова Віктора Григоровича у зв'язку з виходом на пенсію.

2. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
20 березня 1992 року

РАДА БІЛЬШЕ НАДБАЛА, НІЖ ПРЕЗИДЕНТ ВТРАТИВ

Сто днів — віха не лише для Президента. Стільки ж працює в нових умовах і Верховна Рада. Якими були ці сто днів для нашого парламенту? Як виявив себе за цей період новий Голова Верховної Ради? Нам цікаво було почути оцінку самих народних депутатів України.

Володимир ЯВОРІВСЬКИЙ, голова Комісії з питань Чорнобильської катастрофи:

— Я, власне, є часткою цього тіла, яке ми називаємо парламентом. Він дуже різнорідний. Звичайно, що поява Президента якоюсь мірою розшарувала парламент ще більше. Чому? Одних, схоже, поява президентської влади повністю деморалізувала, й почалася просто апатія, безнадія. Доказ тому — напівпорожня майже щоразу зала. У мене таке враження, що дехто з колег вважає свої депутатські повноваження отут в парламенті майже вичерпаними і, власне, добуває строк. Втім, це моя особиста думка.

Я не бачу вже сьогодні «перетягування каната» між Президентом і парламентом. Тут кожен повинен відчувати саме своє місце, і наша справа сьогодні — давати нормальні, демократичні закони. І добре було б, аби — вчасно.

За ці сто днів ми, зрештою, прийняли надзвичайно важливі закони — велика і мала приватизація, Земельний кодекс і оренда. Якби ми свого часу почали саме з них, то й економічна ситуація в Україні була б зовсім іншою, не побоюся відповідальності сказати — набагато кращою.

Чи справдилися наші надії, пов'язані з президентством? Звичайно, тут треба врахувати новий для нас і дещо ейфорійний момент підтвердження 1 грудня народом України Акта проголошення незалежності і обрання, власне, першого Президента нової держави. Я не мав сумніву, що це буде саме Кравчук. Звичайно, ми чекали й значною мірою сподівалися на його конкретні рішучі дії, щоб урятувати Україну від сповзання до економічної прірви. Правду маємо гірку, але її треба усвідомити: багато хто розчарований у діях Президента. Я розумію, що він одразу, так би мовити, нарвався на «мінне поле» концепції Верховної Ради, яка вчора вирішувала все, і певний опір таки відчувався, аж через певний час розтиснувся отой кулак парламенту, віддаючи щось Президенту. Тут він чимало тратив часу. Надто повільно йде формування президентського апарату, і хоча для мене Єльцин аж ніяк не ідеал Президента,— багато в чому виграє наш Кравчук,— але й рішучості, уміння добирати в команду людей демократичних, відомих, по-сучасному мислячих хочеться побажати саме єльцинських. Бо, можливо, тільки завдяки українській розважливості та деякій економічній спроможності людей (що ґрунтується, зрештою, просто на старих запасах) ми не маємо гострих соціальних вибухів. Імідж нашого Президента на міжнародній арені дуже високий, але нині його треба підперти внутрішньою довірою народу. Її поки що немає.

І ці сто днів я назвав би поки що інтелектуальною розминкою, дій — замало.

Про нового керівника Верховної Ради можу сказати одне: Плющ для мене ще більше викристалізувався. Маю певні претензії, скажімо, до манери ведення засідань, часом занадто відчувається тиск, силове вирішення проблем. Але, сказати правду,— Іван Степанович дуже добре знає, з ким має справу. Сто днів нас чомусь навчили, і я вважаю, що парламент менше втратив за цей час, ніж Президент.

Степан ПАВЛЮК, член Комісії з питань народної освіти і науки:

— Власне, уперше ми прожили сто днів за наявності двох державних структур — Президента і парламенту. На якийсь момент відступила ідеологізація законів, оті політичні полярності, кожен депутат дбав, щоб закон працював на людину. Держава для людини — як і мусить бути. Але президентська влада в чомусь порушила попередні про неї уявлення депутатського корпусу. Он скільки ми сперечалися, що таке, власне, влада і представники Президента на місцях. Лунали й такі терміни, як «неодиктатура», «неокомунізм» та ще чимало «ізмів». А зрештою зважимо — Президент має очолювати виконавчу структуру, тож він і бере її до рук. Інша справа — чи зробив він за свої сто днів те, що мав би зробити. Ось що варто б оцінювати. На мою думку — не зробив. Здається, поки що лише придивляється до інших. Щоправда, Леонід Макарович формував імідж Української держави — політичний, економічний, а в той же час господарські справи були занедбані.

Верховна Рада за свої сто днів намагалася напрацювати (і дещо таки зробила) закони, з якими б держава ішла вперед. А от чи Президент та Кабінет Міністрів сформують їх у конкретні й рішучі кроки — маю великі сумніви.

Зауважте — у людей найбільше довіри все ж до Верховної Ради. Тут — усі плакати й гасла, тут у дні пленарних засідань — політичний центр, і рідко хто йде пікетувати уряд чи резиденцію Кравчука. Це теж оцінка.

Чіткіше сформувався за цей час як політик й Іван Плющ. Власне, ми знали, кого обираємо, і здається, пошкодувати ще не довелося. Маємо, звісно, якісь застереження, але ж змобілізувати он яку кількість таких різних особистостей на досить плодотворну роботу непросто. А йому вдається і цілком успішно.

Катерина БОЙКО, заступник голови Комісії у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства:

— Робоча напруга в парламенті не спала. Здається мені, що навіть більша злагода запанувала між депутатами різних фракцій, і не без впливу такого чинника, як президентська влада.

Не минули ці сто днів безслідно і для нового Голови Верховної Ради. Певно, всім помітна деяка напористість Івана Степановича, суто українська, що, здається, от уже варто й образитись, але він вміє точно вловити момент, коли треба зняти напругу, пожартувати (і над собою теж). Гадаю, всі оцінили і його здатність аналізувати й прогнозувати ситуацію, відчуття політичного моменту: він може переносити розгляд давно запропонованого питання (і справа від того не страждає), а може блискавично поставити на голосування щойно народжену пропозицію, бо вона дуже актуальна.

Олександр БАРАБАШ, секретар Комісії з питань економічної реформи та управління народним господарством:

— На жаль, моя оцінка негативна. Я її вже висловлював у парламенті раніше, і за ці сто днів вона не змінилась. Глибоко переконаний у тому, що нинішній напівпрофесійний парламент вичерпав себе, він просто неспроможний вирішувати щоразу складніші завдання. А клубок проблем, що накочується на Україну, все більший, і даруйте, але з таким рівнем законодавчої роботи він нас скоро розчавить. Потрібен професіоналізм. Відсутність його нас губить у всьому, а тут — особливо відчутно, бо ми ж закладаємо основи держави і права.

На мою думку, єдиний вихід — вибрати оптимальний момент для здійснення перевиборів нинішнього складу Верховної Ради.

Оцінка діяльності нашого Голови парламенту, на щастя, не така категорична. Я був його прихильником, голосував за Івана Степановича, зробив би так само й тепер. Але стиль його керівництва депутатським корпусом хотілось би бачити дещо іншим. Найпомітніша риса — наполегливість — справді часом навіть допомагає прийняти необхідне рішення. Але відсутність демократичності у ставленні до процедурних питань часом просто шокує! Так, жорсткість, уміння тримати в руках хід обговорення потрібні політикові такого рангу. Але — не відвертий тиск, не відверте нехтування процедурою. Бо має значення не лише те, що прийнято, а й — як прийнято.

Розмову вела Зоя ПЛЕХУН.

Бюрократичний всеобуч

ВІДПОЧИВАЙ СПОКІЙНО, ДОРОГИЙ ЕКС-МІНІСТРЕ

сільського господарства, лови рибу, пиши мемуари. Справа твоя, товаришу Ткаченку, не загинула. Й надалі чиниться все, аби угробити аграрну переробну промисловість.

За даними Мінстату України за січень-лютий 1992 року проти торішнього впало виробництво масла до 70,8 відсотка, сирів—до 58,7, молока—до 71,6 відсотка. Ситуація загостриться з одного боку — падінням надоїв молока в колгоспах і радгоспах. А з другого — засиллям монополістів у сільській переробній промисловості. Ось що, скажімо, розповідає голова Фастівського акціонерного товариства «Господар» Василь КУЛІНИЧ.

— Ми півтора року відпрацювали на оренді, назбирали грошей і викупили свій завод «Молпродукт». Фактично перетворили його на акціонерне товариство. Пішли на це не заради довгого карбованця, а щоб забезпечити фастівців молоком, маслом, морозивом...

Звичайно, що це не припало до душі генеральному директорові добровільного об'єднання «Київмолоко» Долженку. Проти нас почалася справжня економічна блокада. Це сьогодні є куди і кому збути масло, а торік намучилися ми без їхніх рефрижераторів. Мали страшні збитки, але вистояли. А тепер з легкої руки генерального нас мало не щодня мордують перевірками...

Сьогодні монополіст-об'єднання цим не обмежується. Воно подало позов до арбітражного суду Київської області. Основне в ньому — незаконність створення акціонерного товариства «Господар». Як на мене, за цим та всіма іншими листами, спущеними з об'єднання, стоїть одне — не дати «вольної» акціонерам. Інакше завтра апарат об'єднання нікому не буде потрібен. Апарат, який сьогодні вправно розподіляє і контролює повністю в дусі соціалізму. В боротьбі за своє виживання йому байдужа думка і фастівців, і місцевої влади.

— Ми всіляко підтримуємо акціонерне товариство «Господар»,— розповідає завідувач фінансовим відділом райвиконкому Леонід Мартинюк. — І не лише тому, що гроші від викупу пішли до місцевого бюджету. Ми бачимо, як поліпшилась ситуація з молочною продукцією в магазинах Фастова. Тому й будемо до кінця відстоювати наших акціонерів. Агітуємо за це й інші підприємства міста.

Як на мене, акціонування державних переробних підприємств, колгоспів і радгоспів найбільш реальний і найменш безболісний крок до ринку. Але це сьогодні йде врозріз з інтересами управлінців, які не знайшли собі місця в нових структурах. Хоча вони за будь-яку ціну намагаються забрати шматки ще вчора дармового «пирога». Проте облишмо емоції заради коментаря конфлікту доктором юридичних наук, головним науковим співробітником Інституту держави і права АН України Віталієм Семчиком.

— Позов Київського добровільного об'єднання підприємств і організацій молочної промисловості «Київмолоко» до виконавчого комітету Фастівської районної Ради народних депутатів, закладений в арбітражному суді області, на мою думку, безпідставний. Заперечення відповідача з цього приводу обґрунтовані.

Всі об'єднання, зокрема «Київмолоко», з 14 лютого цього року позбавлені функцій управління майном підприємств, установ і організацій, що перебуває в загальнодержавній власності. Колектив акціонерного товариства «Господар», володіючи державним майном на умовах оренди, повністю викупив його. Майно фастівського орендного підприємства «Молпродукт» після викупу перейшло в колективну власність.

Заборони на створення акціонерного товариства з ініціативи колективів орендарів на той час не було. Мораторій на зміну форм власності і власника державного майна стосувався перетворень, які здійснювалися з ініціативи органів державної влади і управління. До того ж колектив молокозаводу ще у вересні 1989 року прийняв рішення про вихід з київського виробничого об'єднання. Закон колишнього Союзу РСР «Про державне підприємство (об'єднання)» такий вихід дозволявся. А до складу добровільного об'єднання «Київмолоко», яке утворилося в 1990 році, орендне підприємство не вступало. Додам, що виконком Київської обласної Ради народних депутатів визнав Фастівське акціонерне товариство «Господар» експериментальним підприємством з упровадження нових форм господарювання і технологій виробництва. Тому вважаю, що ліквідація одного з перших акціонерних товариств в Україні є гальмуванням економічних реформ.

І це не поодинокий факт. Скажімо, директор Київського експериментально-механічного заводу М. Дроздов «блокує» мале підприємство «Київагромаш».

— За моїми підрахунками, — розповідає директор останнього Іван Вересоцький, — ми змогли б забезпечити Україну коптильними цехами, крупорушками, лініями з виробництва сиру за три роки. Але бачу, що цього нам не дадуть зробити. Бо адміністрація заводу не визнає укладеного раніше договору про оренду приміщення. Дійшло до того, що нас не пропускають через прохідну, і ми щодня маємо через це 18-тисячні збитки.

Я попросив прокоментувати конфлікт директора заводу Дроздова. Не знаю, як він керує підприємством, але з журналістами він поки що не навчився розмовляти. Ми ж знаємо інше: продукція «Київагромашу» нарозхват. Свідченням тому сотні заявок від колгоспів і фермерів України. Воно й зрозуміло— ніхто сьогодні не хоче продавати сировину за безцінь. До того ж уся продукція «Київагромашу» продається за доступними цінами. Скажімо, коптильний цех — за 180 тисяч карбованців, коли такий чехословацький — за 35 тисяч доларів. Тому мені пригадалися переговори з американськими аграрниками, наші просьби допомогти з переробними лініями для села. Поки що ж немає у нас пророків навіть серед новаторів переробки.

Віктор КОСАРЧУК, аграрний оглядач «Голосу України».

Про що говорять

Ноги мої, ноги

Ця приповідка сьогодні на устах жителів області. Всіх торкнувся страйк автомобілістів, що триває тут. На виробничому текстильно-швейному об'єднанні в перший же день зупинились дві прядильні фабрики. У виробничому об'єднанні «Точмаш» (Донецьк) становище не краще. Хоча робітників з Селидового, Гірника, Українська вдалось привезти на роботу власним транспортом, виробництво працювало упівсили. Подібна ситуація й на більшості шахт області, адже тут працюють здебільшого люди з навколишніх селищ та сіл.

Страйк відразу породив проблему з хлібом. Люди вирішили запастися харчами — і полиці магазинів порожні. Хоч водії обіцяли безперебійно перевозити продукти, багато з них просто не вийшли на рейс. На приколі лишились машини Ново-Донецької автобази, АТП в Красноармійську, Костянтинівці, Дмитровому, інших містах.

На молокозаводах області скупчилось багато транспорту з господарств — привезене добро пропадає на очах.

Страйк автомобілістів підтримали водії електротранспорту в Донецьку та Дзержинську — теж не вийшли на маршрути.

Тим часом у Горлівці відбувся багатотисячний мітинг транспортників. Лунали вимоги про необхідність термінового укладення міжурядової угоди в рамках СНД про постачання комплектуючих і запчастин, адже 80 відсотків підприємств, що забезпечують дієвість транспорту, розташовані поза Україною. Щодня через несправність простоює в області кожен 10-й автомобіль. Лиш на третину забезпечується паливом автопарк Донбасу, половина транспортних засобів підлягає списанню. Лише в цьому році збитки по автотранспорту перевищили 1,5 мільярда карбованців.

На переговорах з першим заступником Голови ВР України В. Дурдинцем страйкуючі добились ряду поступок. Так, близько трьох мільярдів виділено для транспортників Мінфіном на покриття збитків, дозволено введення вільних тарифів. Невже, щоб домовитись про це, всьому Донбасові довелось відчути на собі страйкову лихоманку?

Як далі йтиме страйк, залежить від оперативності й результативності рішень урядової комісії, що працює в Києві. А поки що — ноги мої, ноги...

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецька область.

Тим часом

КОМІСІЯ ГАЛЬМУЄ ВОДІЇВ

Услід за автомобілістами Донеччини застрайкували і водії Полтавського АТП-15327. На лінію не вийшли автобуси міжміських, приміських та міських маршрутів. Полтавців підтримали водії деяких інших АТП області. Пакет вимог включав 22 пункти — підвищення зарплати, соціальний захист тощо. Створено узгоджувальну комісію, якій вдалося зупинити страйк до з'ясування усіх обставин конфлікту.

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

Як треба працювати

І БУЛИ Б МИ СИТІ ВСІ

Коли буваєш в інших містах республіки, то обов'язково чуєш запитання: «Ну як там у Києві?» Люди цікавляться не тільки політичною обстановкою, а й полицями магазинів. Бо раніше до столиці їздили за харчами, одягом, взуттям...

Почув таке запитання і у Хмельницькому від З. Бризицької, заступника голови правління облспоживспілки. Цікавість до столичного життя у Зінаїди Петрівни не для етикету при знайомстві: у Києві мешкають її дочка, онука. Відповів: «Як і всюди на Україні». «Ні, у нас краще», — заперечила моя співрозмовниця. І коли засумнівався, запропонувала поїхати в Дунаївці.

Невеличкий райцентр на Поділлі вразив справжнім достатком. Не тільки у величезному торговельному комплексі «Росія» можна було купити м'ясо, ковбаси, сир, м'ясні і борошняні напівфабрикати. І навіть... пиво. Недаремно у Дунаївцях збиралися керівники з усіх областей України, щоб ознайомитись із досвідом обслуговування селян споживчою кооперацією. Й досі до голови облспоживспілки Миколи Парфеновича Васильчука телефонують колеги із проханням прийняти ту чи іншу делегацію, а Микола Едуардович Кардаш, який порівняно недавно став головою Дунаєвецької райспоживспілки і за цей час зумів докорінно змінити роботу всіх ланок, майже щомісяця зустрічає гостей і знайомить їх з тим, як у підрозділах налагодили справу.

І показати М. Кардашу є що. Взяти хоча б виробничий комплекс. Хай вас не відлякує така назва, бо коли мені запропонували відвідати його, то, каюсь, подумав: «Навіщо?».

Проте після того, як Михайло Якович Тимерман, директор комплексу, провів по невеличких цехах, я зрозумів: тут роблять чудо. Не перебільшую, тому що працівники комплексу вирощують свиней, птицю, виготовляють 45 найменувань ковбас, м'ясних виробів, вичиняють шкіру, мають чудове хутро, з якого шиють шапки. І, врешті-решт, роблять з ратиць... сувеніри. Справжнісінське виробництво без відходів. Хіба не чудо: за ворота комплексу вивозиться тільки готова продукція. Михайло Якович усе пускає в діло. Його хазяйновитості, кмітливості і підприємництву можна позаздрити, бо М. Тимерман не кінчав інститутів-університетів, до всього доходить самотужки. І порівняно невеликий колектив комплексу не тільки нарощує виробництво продукції, а й дбає про те, щоб ціна на м'ясо, ковбаси знижувалася.

— Михайле Яковичу, а покажіть нам свій фірмовий магазин, — попросила Зінаїда Петрівна Бризицька.

— Невже є і такий? — здивувався.

— І в самому центрі Дунаївців, — підтвердив М. Тимерман. — Поїхали.

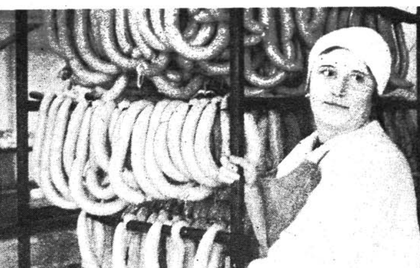
Коли побачив те, що виставлено на вітринах магазину (а це варені й копчені ковбаси, м'ясні вироби), подумав: «От би так у Києві!».

Вгадавши, мабуть, мої думки, М. Кардаш розповів, що у Дунаївці їздять по ковбасу не тільки з сусідніх областей, а й із столиці. От вам і провінція! І поки там працюватимуть такі енергійні, кмітливі люди, голод нам не загрожує. Тільки руки б їм розв'язати...

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.
Хмельницька область.

На знімку: **у ковбасному цеху Дунаєвецького виробничого комплексу.**

Фото **Іллі Суботіна.**

Зверніть увагу

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ, УЕФ!

В Міністерстві юстиції України відбулась реєстрація Українського екологічного фонду (УЕФ). Його головна мета — розробка та втілення заходів щодо поліпшення екологічної ситуації.

Співзасновниками фонду і його першими колективними членами стали Укрпромбудбанк, Агропромбанк України, Мінприроди, Лісбанк, Українська Рада Миру, окремі підприємства.

Міністр охорони навколишнього природного середовища Ю. Щербак висловив надію, що фонд стане духовним, ідейним і матеріальним центром об'єднання всіх сил, не байдужих до долі України, до нашого довкілля. Серед низки програм, на які буде спрямована діяльність УЕФ, він окремо відзначив створення екологічного коледжу, яким буде започатковано систему екологічної просвіти.

УЕФ не має права на комерційну діяльність, однак, маючи можливість засновувати підприємства, певною мірою створюватиме екологічну інфраструктуру. Досі, у рамках міністерства «захисного» типу, сказав Ю. Щербак, нам було дуже тісно.

Президент Українського екологічного фонду О. Єсаулов повідомив розрахунковий рахунок фонду: 000700317 в ОПЕРУ Укрпромбудбанку МФО 300012. Він вважає, що екологія та економіка — сьогодні дві сторони однієї медалі, і тому сподівається на підтримку ділових кіл.

Олексій БРЕУС.

Повертаючись до надрукованого

ЗЛОДІЇ ЗРОСТАЮТЬ У ЦІНІ

Як уже повідомляла наша газета, 13 лютого із Старокостянтинівської авіадивізії група офіцерів, які не склали присяги на вірність Україні, викрала шість літаків СУ-24 М та полковий прапор. Бомбардувальники приземлилися у Московському військовому окрузі.

З цього приводу нещодавно обласне управління СНБУ розповсюдило офіційну заяву, в якій, зокрема, говориться, що керував цією протизаконною акцією заступник командира дивізії полковник В. Чорний. Задовго до польоту він побував у Москві, скоординував усі деталі маршруту перельоту з керівництвом Головного штабу ВПС, обумовив з московськими покровителями день акції. Наземні пункти управління повітряним рухом ППО та ВПС колишнього СРСР завчасно підготували на 13 лютого «зелений» повітряний коридор для групи Чорного від північного кордону України до аеродрому Шаталово Смоленської області. Позивні викрадачів також були відомі на командних пунктах ППО, ВПС, маршала Шапошникова. Перед вильотом групи привіз на аеродром бойовий прапор полку начальник штабу підполковник О. Криштопа і передав його «чорним полковникам», а сам на автомашині виїхав до Москви.

У процесі слідства, заявило управління СНБУ, встановлено, що це є «попередньо запланована авантюрна політична акція, здійснена за погодженням і під керівництвом зацікавлених високопоставлених керівних осіб ВПС та ППО колишнього Міністерства оборони СРСР. Вона була розрахована на гострий негативний ефект напередодні зустрічі керівників держав СНД 14 лютого в Мінську».

Далі в заяві наводиться мало не сенсаційне повідомлення: п'ятьох з тринадцяти маршал Шапошников «вислав» у... Північну групу військ (Польща). А організатора акції полковника Чорного призначили там на посаду командира дивізії. За табельним рангом це генеральська посада.

Заява закінчується застереженням: «Доки існуватиме невизначеність у військах та їх подальшій долі, доки на міждержавному рівні не буде налагоджено оптимальну систему передачі колишніх збройних сил СРСР у підпорядкованість новоутвореним державам СНД, а питання, пов'язані з їх передислокацією, використанням, озброєнням, передачею в народне господарство, вирішуватимуть за своїм розсудом такі главкоми, як Шапошников, ніхто не зможе повною мірою гарантувати від рецидивів злочинів, подібних старокостянтинівському».

Михайло ВАСИЛАШКО.

Анонс

А ДІТЯМ — СВ

Сутужно тепер стало з організацією дитячого дозвілля. Подорожчало все — і оренда приміщень, і транспорт, а особливо самі видовища. «А що, коли об'єднати зусилля?» — подумали працівники Київського виробничого об'єднання «Кіновідеопрокат». І взялися за велику роботу. Знайшли таких же небайдужих людей з Держкінофонду України, футбольного клубу «Динамо», дитячого фонду, товариства Червоного Хреста та багатьох інших організацій, які виділили кошти, надали технічну допомогу.

І от по місту вже красуються афіші, які сповіщають, що 25—26 березня в Палаці спорту учнів київських шкіл та інтернатів чекає благодійне кіносвято. Його програма об'єднала виступи ... цирку, естрад... ного танцю. К... стрінуться з ... них мультфіль... ми дитячої ху... яльності міста ... оформлено кв... лися ентузіаст... дизайну «Адо... ких сюрпри... учасників свят...

Його орган... ються, що ц... вище стане ве... доброї тради... бу його спо... мовляться й ... ся дітьми, які... шої уваги і до...

Київ.

Що нового!

АВІАЦІЙНІ ШВА

Перші три автобуси зійшли з конвеєра Конотопського авіаремонтного заводу. Підприємство, яке донедавна працювало на військово-промисловий комплекс, переходить на виробництво переважно мирної продукції. Крім автобусів конотопці освоїли випуск запчастин для ав... циклів, а тако... швейних виро... тивних планах ... товлення спор... планерів.

Віталій МА...
Сумсь...

Знак біди

ПОМ'ЯНУЛИ ФОРМА...

Трагічно завершилися в Новгород-Сіверську поминки працівника районних електричних мереж Миколи Малая, який загинув під час аварії. На стіл замість спиртного хтось ненароком поставив пляшку з формаліном. Чотири електромонтери, друзі за... ли з тяжким ... карні. Як пов... Микола Солоп... го ж дня поме...

Павло ...
Чернігівсь...

ВИКРАДЕНО ГЕН...

Вранці 16 березня на трасі Кишинів — Одеса біля села Степове Роздільнянського району невідомі у міліцейській формі зупинили автомобіль, в якому знаходився генерал-лейтенант Геннадій Яковлєв, зв'язали пасажира і вивезли у невідомому напрямку. Протягом минулого року Г. Яковлєв змінив дві посади — командуючого Одеським військовим окру...гом й команд... ми силами Пр...

Як п...ом... пондент Оле... довські власт... стра оборони... кої республі... лева на полі... босcар, які ... тримали зал...

Вас...

ПОГОДА

Сьогодні у південній частині республіки, завтра в західних областях передбачаються невеликі опади. На решті території переважно без опадів. Вітер східний та південно-східний, 5—12 метрів за секунду. Температура вде... тепла, на пі... Закарпатті д... ночі ... 0 градусів.

По Києву т... вдень перева... Вітер східний ... секунду. Темп... дусів тепла.

Фото Леоніда ПІДЛ...

СИТІ ВСІ

чуєш тільки аніше … Михай- ектор велич- т роб- ьшую, мплек- тицю, увань в, ви- удове шапки. з ра- жнісі- відхо- орота тільки хайло о. Йо- ливос- на по- ан не рсите- само- ликий тільки родук- об ці-

на на м'ясо, ковбаси знижувалася.

— Михайле Яковичу, а покажіть нам свій фірмовий магазин, — попросила Зінаїда Петрівна Бризицька.

— Невже є і такий? — здивувався.

— І в самому центрі Дунаївців, — підтвердив М. Тимерман. — Поїхали.

Коли побачив те, що виставлено на вітринах магазину (а це варені й копчені ковбаси, м'ясні вироби), подумав: «От би так у Києві!».

Вгадавши, мабуть, мої думки, М. Кардаш розповів, що у Дунаївці їздять по ковбасу не тільки з сусідніх областей, а й із столиці. От вам і провінція! І поки там працюватимуть такі енергійні, кмітливі люди, голод нам не загрожує. Тільки руки б їм розв'язати...

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.
Хмельницька область.

На знімку: **у ковбасному цеху Дунаєвецького виробничого комплексу.**

Фото **Іллі Суботіна.**

ЖЕННЯ, УЕФ!

творення екологічного коледжу, яким започатковано систему екологічної про-

не має права на комерційну діяль- однак, маючи можливість засновувати ємства, певною мірою створюватиме гічну інфраструктуру. Досі, у рамках ерства «захисного» типу, сказав Ю. Ще- нам було дуже тісно.

зидент Українського екологічного фон- Єсаулов повідомив розрахунковий ра- фонду: 000700317 в ОПЕРУ Укрпром- нку МФО 300012. Він вважає, що еколо- економіка — сьогодні дві сторони од- едалі, і тому сподівається на підтрим- ових кіл.

Олексій БРЕУС.

укованого

ТЬ У ЦІНІ

аеро- нської чів та- оманд- мар- ед ви- аеро- полку ковник його а сам Моск- … аявило влено, запла- нна ак- женням ікавле- керів- колиш- борони хована ефект керів- лютого … ся ма- алення:

п'ятьох з тринадцяти маршал Шапошников «вислав» у... Північну групу військ (Польща). А організатора акції полковника Чорного призначили там на посаду командира дивізії. За табельним рангом це генеральська посада.

Заява закінчується застереженням: «Доки існуватиме невизначеність у військах та їх подальшій долі, доки на міждержавному рівні не буде налагоджено оптимальну систему передачі колишніх збройних сил СРСР у підпорядкованість новоутвореним державам СНД, а питання, пов'язані з їх передислокацією, використанням, озброєнням, передачею в народне господарство, вирішуватимуть за своїм розсудом такі главкоми, як Шапошников, ніхто не зможе повною мірою гарантувати від рецидивів злочинів, подібних старокостянтинівському».

Михайло ВАСИЛАШКО.

Анонс

А ДІТЯМ – СВЯТО

Сутужно тепер стало з організацією дитячого дозвілля. Подорожчало все — і оренда приміщень, і транспорт, а особливо самі видовища. «А що, коли об'єднати зусилля?» — подумали працівники Київського виробничого об'єднання «Кіновідеопрокат». І взялися за велику роботу. Знайшли таких же небайдужих людей з Держкінофонду України, футбольного клубу «Динамо», дитячого фонду, товариства Червоного Хреста та багатьох інших організацій, які виділили кошти, надали технічну допомогу.

І от по місту вже красуються афіші, які сповіщають, що 25—26 березня в Палаці спорту учнів київських шкіл та інтернатів чекає благодійне кіносвято. Його програма об'єднала виступи відомих акторів цирку, естради, Театру бального танцю. Юні глядачі зустрінуться з героями улюблених мультфільмів, з учасниками дитячої художньої самодіяльності міста тощо. Зал буде оформлено квітами, за це взялися ентузіасти Центру фітодизайну «Адоніс». Чимало цікавих сюрпризів чекає на учасників свята.

Його організатори сподіваються, що це радісне видовище стане великим прологом доброї традиції. А всі, хто був його спонсорами, не відмовляються й надалі опікуватися дітьми, які потребують нашої уваги і доброти.

…ила КО…Ь.
Київ.

Що нового!

АВІАЦІЙНІ ШВАЧКИ

Перші три автобуси зійшли з конвеєра Конотопського авіаремонтного заводу. Підприємство, яке донедавна працювало на військово-промисловий комплекс, переходить на виробництво переважно мирної продукції. Крім автобусів конотопці освоїли випуск запчастин для автомобілів, мотоциклів, а також різноманітних швейних виробів. У перспективних планах заводу — виготовлення спортивних літаків і планерів.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Сумсь… бласть.

Знак біди

ПОМ'ЯНУЛИ ФОРМАЛІНОМ

Трагічно завершилися в Новгород-Сіверську поминки працівника районних електричних мереж Миколи Малая, який загинув під час аварії. На стіл замість спиртного хтось ненароком поставив пляшку з формаліном. Чотири електромонтери, друзі загиблого, потрапили з тяжким отруєнням до лікарні. Як повідомив прокурор Микола Солопов, троє з них того ж дня померли.

Павло СЕРГІЄНКО.
Чернігівська область.

ВИКРАДЕНО ГЕНЕРАЛА

Вранці 16 березня на трасі Кишинів — Одеса біля села Степове Роздільнянського району невідомі у міліцейській формі зупинили автомобіль, в якому знаходився генерал-лейтенант Геннадій Яковлєв, зв'язали пасажира і вивезли у невідомому напрямку. Протягом минулого року Г. Яковлєв змінив дві посади — командуючого Одеським військовим округом й командуючого збройними силами Придністров'я.

* * *

Як п…домив наш …респондент Олександр Тоня, молдовські власті обміняли міністра оборони Придністровської республіки Геннадія Яковлєва на поліцейських з Дубоссар, яких придністровці тримали заложниками.

Василь ШИМКО.

ПОГОДА

Сьогодні у південній частині республіки, завтра в західних областях передбачаються невеликі опади. На решті території переважно без опадів. Вітер східний та південно-східний, 5—12 метрів за секунду. Температура вдень 2—8 градусів тепла, на півдні Криму та в Закарпатті до 12 градусів тепла. Вночі по Україні близько 0 градусів.

По Києву та області сьогодні вдень переважно без опадів. Вітер східний, 5—10 метрів за секунду. Температура 3—8 градусів тепла.

Фото **Леоніда ПІДЛУЖНОГО.**

Експрес-новини

Міністр закордонних справ Росії Козирєв розпочав переговори в Токіо зі своїм японським колегою Ватанабе. На порядку денному стоїть територіальна суперечка між двома країнами щодо Південних Курил.

* * *

Віце-президент однієї з приватних компаній США по захисту американських капіталовкладень за кордоном Берг заявив, що його фірма може застрахувати інвестиції до країн СНД на сім мільярдів доларів. За словами Берга, ці кошти можна було б вкласти у сільське господарство, енергетику, туризм, телекомунікації та інші сектори економіки колишнього СРСР.

* * *

На думку уряду Китаю, права людини й основні свободи треба поважати, заявив Прем'єр держради КНР Лі Пен. Проте він висловився про неприпустимість використання прав людини як приводу для втручання у внутрішні справи інших країн. За його словами, Китай згоден із тим, що питання з прав людини мають право на нормальне міжнародне обговорення. Втім, невелика група держав не повинна нав'язувати іншим своїх критеріїв. Лі Пен мав на увазі різне міжнародне звинувачення Китаю після придушення руху за демократію у 1989 році.

* * *

Керівник Лівії Каддафі засудив прагнення США, Франції і Великобританії домогтися від ООН повітряного ембарго проти його країни. У своїй заяві Каддафі охарактеризував цей намір як фальсифікацію Статуту ООН. За його словами, якщо заклик цих трьох країн буде прийнято, то Лівії не залишиться іншого виходу, як вийти з ООН.

* * *

Президент Польщі Валенса заперечує, що прагне зосередити в своїх руках політичну владу, виступивши на захист власного законопроекту щодо прийняття конституції через загальнонаціональний референдум. Валенса зауважує, що для розробки конституції треба залучати широкі маси населення, а заходи, що їх вживе лише парламент, можуть у майбутньому бути замінені іншим складом парламенту без згоди на це народу.

Добрі вісті

СПЕЦВАНТАЖ ІЗ КАНАДИ

Учора до Києва з Канади прибув спецвантаж — кілька контейнерів з тримільйонним тиражем третьої марки Пошти України. Марку присвячено 150-річчю від дня народження великого сина України, видатного композитора і громадського діяча Миколи Лисенка. Про це повідомив «Голосу України» голова правління Спілки філателістів України В. Бехтер. Ескіз марки підготувала київська художниця Л. Корєнь, а сама марка з'явиться в обігу 22 березня — в день святкування ювілею. Того ж дня відбудеться її спецпогашення на поштамтах Києва та Полтави і в поштовому відділенні села Гриньки Полтавської області — на батьківщині М. В. Лисенка. Разом з маркою у продаж надійде і спеціальний конверт. І ще одна деталь. Оскільки московська друкарня Держзнаку, де друкувалися перші українські марки, не встигла виконати замовлення до ювілею, справу взяла на себе канадська фірма «Кенедіен Банк Нот компані» і надрукувала марку безплатно, як подарунок суверенній Україні.

Євген ОЛЕКСІЄНКО.

Подія тижня: комента

СЕРЕДН… ТЕПЕР …

Учора в Києві розпочалася зустріч керів… членів СНД. Зустріч, до якої найретельніше… учасники і на яку з нетерпінням чекали як … кордону з колишнім СРСР, так, звичайно, й … знаходяться від нас за тисячі кілометрів, але… інтереси вимагають уважно стежити за подія… найбільших у світі міждержавних союзів.

Коли писалися ці рядки, ніяких результатів цього найважливішого заходу, на жаль, ще не було відомо. Але згадаймо, що йому передувала ціла низка подій, які посилили значення зустрічі як кульмінаційного моменту міжнародного політичного життя за останні тижні.

Звичайно, ці події по всьому світу спричинили цілий вал коментарів, оглядів і аналітичних міркувань, основним питанням яких було таке: чи виживе співдружність, якщо така гра, коли головні її учасники намагаються витягти з «колоди» взаємовідносин найстарший «козир», який дав би можливість стати лідером і ставити свої умови? Тим більше, що остан… ким козирем … ві питання, н… з минулої зус… ків СНД.

Напевне т… рішення Укра… ракети спочат… (не виключено… подачі), як м… строфу щири… щення страшн… шли навіть по… можливе заст… тико-економічн… зокрема з бок… України задл… її політики в … ло. Але післ… даних Тимча… ному у справа… ві Дж. Гунде… вив, що аме… міністрація …

КУБИНСЬКОГО …

«Я впевнений, що це буде медичний заклад високого практичного й наукового рівня», — сказав на відкритті спільного українсько-кубинського лікувального центру «Либідь» перший заступник міністра охорони здоров'я Республіки Куба доктор Хорхе Антело. Центр відкрито в поліклініці Старокиївського району столиці України, і лікуватимуть у ньому тяжкі дерматологічні хвороби, а також проводитимуть профілактику стоматологічних захворювань у дітей. Невдовзі при центрі відкриється й поліклініка пластичної косметології.

Фундаторами центру стали Міністерство охорони здоров'я України, Український молодіжний фонд допомоги потерпілим від аварії на ЧАЕС, фірма «Біокорі… з кубинського … «МедіКуба» та …

«До недавнь… спеціалісти зна… кий метод лі… тяжкої дерма… роби як вітил… тератури, — г… ний дитячий … лог Міністерств… ров'я України, … дія Калюжна, … криттям центр… давати допомо… рослим не ли… країн Співдру… ливо, й Східно…

Варто зауваж… тод, розроблен… ми лікарями, …

Презентац…

Отак…

ПРОДОВЖИЛИ СПРАВУ АНДРОПОВА

З 15 березня в ресторанах, готелях, гуртожитках, кінотеатрах та інших громадських місцях естонської столиці перевірятимуть документи. Гості Таллінна зобов'язані мати дозвіл на перебування в місті. Такі візи видаватимуться в аеропортах та на залізничних вокзалах і будуть дійсними 30 діб. Жодних обмежень поки що не передбачається. За необхідності візу можна продовжити.

Відповідаючи на запитання, чому міська Рада прийняла таке жорстке рішення, префект Таллінна Ройк Сарт сказав, що воно викликане необхідністю контролю становища в стол… словами, оста… місті зросла кі… ків, коли при… ться махінація… Сарта, переві… також допомо… бі із злочинніс… матимуть дозв… вання, з міста … ться. Поліція … ться, де їх п… вони займают… немає закону, … го можна було… ти таких людей… заявив префек…

Ця процедур… далекі андро… коли в грома… перевіряли д… дехто розцінюв… як порушення …

Микола …

Експрес-новини

Міністр закордонних справ Росії Козирєв розпочав переговори в Токіо зі своїм японським колегою Ватанабе. На порядку денному стоїть територіальна суперечка між двома країнами щодо Південних Курил.

* * *

Віце-президент однієї з приватних компаній США по захисту американських капіталовкладень за кордоном Берг заявив, що його фірма може застрахувати інвестиції до країн СНД на сім мільярдів доларів. За словами Берга, ці кошти можна було б вкласти у сільське господарство, енергетику, туризм, телекомунікації та інші сектори економіки колишнього СРСР.

* * *

На думку уряду Китаю, права людини й основні свободи треба поважати, заявив Прем'єр держради КНР Лі Пен. Проте він висловився про неприпустимість використання прав людини як приводу для втручання у внутрішні справи інших країн. За його словами, Китай згоден із тим, що питання з прав людини мають право на нормальне міжнародне обговорення. Втім, невелика група держав не повинна нав'язувати іншим своїх критеріїв. Лі Пен мав на увазі різне міжнародне звинувачення Китаю після придушення руху за демократію у 1989 році.

* * *

Керівник Лівії Каддафі засудив прагнення США, Франції і Великобританії домогтися від ООН повітряного ембарго проти його країни. У своїй заяві Каддафі охарактеризував цей намір як фальсифікацію Статуту ООН. За його словами, якщо заклик цих трьох країн буде прийнято, то Лівії не залишиться іншого виходу, як вийти з ООН.

* * *

Президент Польщі Валенса заперечує, що прагне зосередити в своїх руках політичну владу, виступивши на захист власного законопроекту щодо прийняття конституції через загальнонаціональний референдум. Валенса зауважує, що для розробки конституції треба залучати широкі маси населення, а заходи, що їх вживе лише парламент, можуть у майбутньому бути замінені іншим складом парламенту без згоди на це народу.

Подія тижня: коментар спецкора міжнародного відділу

СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТЕПЕР НЕ В МОДІ

Учора в Києві розпочалася зустріч керівників держав-членів СНД. Зустріч, до якої найретельніше готувалися її учасники і на яку з нетерпінням чекали як сусіди СНД по кордону з колишнім СРСР, так, звичайно, й ті держави, що знаходяться від нас за тисячі кілометрів, але їх стратегічні інтереси вимагають уважно стежити за подіями в одному з найбільших у світі міждержавних союзів.

Коли писалися ці рядки, ніяких результатів цього найважливішого заходу, на жаль, ще не було відомо. Але згадаймо, що йому передувала ціла низка подій, які посилили значення зустрічі як кульмінаційного моменту міжнародного політичного життя за останні тижні.

Звичайно, ці події по всьому світу спричинили цілий вал коментарів, оглядів і аналітичних міркувань, основним питанням яких було таке: чи виживе співдружність, якщо така гра, коли головні її учасники намагаються витягти з «колоди» взаємовідносин найстарший «козир», який дав би можливість стати лідером і ставити свої умови? Тим більше, що останнім часом таким козирем стали військові питання, нерозв'язані ще з минулої зустрічі керівників СНД.

Напевне тому на Заході рішення України про ядерні ракети спочатку сприйняли (не виключено, що з чиєсь подачі), як майже не катастрофу щирих планів знищення страшної зброї. Прийшли навіть повідомлення про можливе застосування політико-економічних санкцій, зокрема з боку США проти України задля повернення її політики в попереднє русло. Але після роз'яснень, даних Тимчасовому повіреному у справах США в Києві Дж. Гундерсену, він заявив, що американська адміністрація задоволена аргументацією України свого рішення. Воно й зрозуміло: негативно оцінювати крок України до того, як його обговорять і розв'яжуть проблему безпосередньо керівники двох держав, не варто. Тим більше, що ніхто з них не відмовився від планів знищення ракет протягом домовлених термінів. І встановлення міжнародного контролю над їх виконанням — навряд чи найважча справа.

А от рішення Росії утворити власне міністерство оборони оцінюється західними оглядачами як свідчення того, що процес остаточного розділу колишньої Радянської Армії став справді необоротним. Звичайно, об'єднані військові сили СНД не зникнуть умить завтра чи післязавтра. Але сама тенденція, напевне, зіграє важливу роль у скорішому розумному розв'язанні конфліктів навколо армії. Є сподівання, що київська зустріч це підтвердить.

Правда, часто як у нас, так і за кордоном пророкують, що СНД залишилося жити кілька місяців, і в разі її розпаду, колишні члени співдружності, маючи власні збройні сили, можуть почати з'ясовувати суперечливі питання «мовою військових». Ситуація в Нагірному Карабасі, Молдові нібито дає підстави так думати. Та й керівництво інших новоутворених держав не завжди проводить політику без несподіваних крутих поворотів, що зумовлює непевність відносно майбутнього воєнно-стратегічного розкладу в Європі в цілому.

Але виходити лише з цього — це знову гальмувати нормальний процес розбудови незалежних держав, які навряд чи йдуть один на одного з мечем — є й важливіші завдання. Зокрема інтенсивна політико-економічна інтеграція з розвинутими співтовариствами. Середньовіччя з його постійними війнами нині не в моді, хоча залишки відповідного мислення ще є.

Олексій ЄВСІКОВ.

Презентація

КУБИНСЬКОГО ВСІМ ЗДОРОВ'Я

«Я впевнений, що це буде медичний заклад високого практичного й наукового рівня», — сказав на відкритті спільного українсько-кубинського лікувального центру «Либідь» перший заступник міністра охорони здоров'я Республіки Куба доктор Хорхе Антело. Центр відкрито в поліклініці Старокиївського району столиці України, і лікуватимуть у ньому тяжкі дерматологічні хвороби, а також проводитимуть профілактику стоматологічних захворювань у дітей. Невдовзі при центрі відкриється й поліклініка пластичної косметології.

Фундаторами центру стали Міністерство охорони здоров'я України, Український молодіжний фонд допомоги потерпілим від аварії на ЧАЕС, фірма «Біокорінформатика», а з кубинського боку — фірми «МедіКуба» та «Копекстел».

«До недавнього часу наші спеціалісти знали за кубинський метод лікування такої тяжкої дерматологічної хвороби як вітиліго тільки з літератури, — говорить головний дитячий дерматовенеролог Міністерства охорони здоров'я України, професор Лідія Калюжна, — та вже з відкриттям центру зможемо надавати допомогу дітям і дорослим не лише України чи країн Співдружності, а можливо, й Східної Європи».

Варто зауважити, що метод, розроблений кубинськими лікарями, використовують лише в кількох країнах світу.

А що стосується зацікавленості у функціонуванні нового центру з кубинської сторони, то тут, за словами віце-президента фірми «МедіКуба» Хуана Гутьєрреса, існує дві причини: щире бажання допомогти українському народові, який свого часу надав підтримку Кубі, і, звичайно, певний комерційний інтерес.

У відкритті центру взяли участь Тимчасовий повірений у справах Куби в Україні Діохенес Ернандес Асторга і голова Комісії Верховної Ради України у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства Григорій Ходоровський.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Фотофакт

Вироблена за роки звичка їхати, відшуковувати й купувати стала справді другою вдачею колишніх громадян СРСР. Тому нині ніякі закони про заборону вивезення продукції за межі тієї чи іншої суверенної, ніякі митницькі хитрощі й усілякі бар'єри не тримають і не рятують. Цей чоловік з двома паласами на Київському вокзалі в Москві знає, як діяти, щоб минути контроль і залишитися з ними назавжди разом. Повірте, знає це не тільки він. От не відають тільки економісти й підприємці-виробники незалежних держав, як зробити вивезення товарів не бідою, а прибутком.

Знімок ІТАР—ТАРС.

Добрі вісті

СПЕЦВАНТАЖ ІЗ КАНАДИ

Учора до Києва з Канади прибув спецвантаж — кілька контейнерів з тримільйонним тиражем третьої марки Пошти України. Марку присвячено 150-річчю від дня народження великого сина України, видатного композитора і громадського діяча Миколи Лисенка. Про це повідомив «Голосу України» голова правління Спілки філателістів України В. Бехтер. Ескіз марки підготувала київська художниця Л. Корєнь, а сама марка з'явиться в обігу 22 березня— в день святкування ювілею. Того ж дня відбудеться її спецпогашення на поштамтах Києва та Полтави і в поштовому відділенні села Гриньки Полтавської області — на батьківщині М. В. Лисенка. Разом з маркою у продаж надійде і спеціальний конверт. І ще одна деталь. Оскільки московська друкарня Держзнаку, де друкувалися перші українські марки, не встигла виконати замовлення до ювілею, справу взяла на себе канадська фірма «Кенедіен Банк Нот компані» і надрукувала марку безплатно, як подарунок суверенній Україні.

Євген ОЛЕКСІЄНКО.

Отакої!

ПРОДОВЖИЛИ СПРАВУ АНДРОПОВА

З 15 березня в ресторанах, готелях, гуртожитках, кінотеатрах та інших громадських місцях естонської столиці перевірятимуть документи. Гості Таллінна зобов'язані мати дозвіл на перебування в місті. Такі візи видаватимуться в аеропортах та на залізничних вокзалах і будуть дійсними 30 діб. Жодних обмежень поки що не передбачається. За необхідності візу можна продовжити.

Відповідаючи на запитання, чому міська Рада прийняла таке жорстке рішення, префект Таллінна Ройк Сарт сказав, що воно викликане необхідністю контролю становища в столиці. За його словами, останнім часом у місті зросла кількість випадків, коли приїжджі займаються махінаціями. На думку Сарта, перевірка документів також допоможе в боротьбі із злочинністю. Ті, хто не матимуть дозволу на проживання, з міста не висилатимуться. Поліція тільки дізнається, де їх прописано і чим вони займаються. «Поки що немає закону, на основі якого можна було б депортувати таких людей зі столиці»,— заявив префект Таллінна.

Ця процедура нагадує недалекі андроповські часи, коли в громадських місцях перевіряли документи. Тоді дехто розцінював такі заходи як порушення прав людини.

Микола СТАНОВИЧ.

І ЗНОВУ ВІДРОДИЛАСЯ НАДІЯ

Дегустація горілок, що їх виробляють у республіці, відбулася недавно в Бішкеку. Випуск цього незмінно популярного напою поновили кілька підприємств Киргизстану. Виробники обіцяють невдовзі достаток дефіцитного продукту. Споживачів же цікавить насамперед, як відіб'ється це на роздрібних цінах, які коливаються сьогодні залежно від виду горілки від 80 до 85 карбованців. Це питання актуальне ще й тому, що нещодавня легалізація в республіці виробництва міцних напоїв домашнього виробництва (простіше — самогону) попиту не задовольнила. Причини відомі: дефіцит цукру й бюрократичні зволікання з оформленням ліцензій, які узаконюють самогонників.

Євген ДЕНИСЕНКО.

ЙДЕМО ВПЕРЕД З ПОВЕРНУТОЮ НАЗАД ГОЛОВОЮ

В ЕКОНОМІЦІ не існує простих рішень. Приватизація може дати ефект тільки в комплексі заходів. До них належать грошова реформа і фінансове оздоровлення економіки, реформа бюджетної і податкової системи, демонополізація економіки і конструювання ринкових механізмів, створення широко розгалуженої і ефективної системи підтримки підприємництва, нова інвестиційна і структурна політика. І, звичайно, лібералізація цін. Без неї перехід до ринку неможливий. Але лібералізацію цін не можна робити наріжним каменем економічної реформи.

Вихід з кризи лежить на шляху поглиблення і прискорення економічної реформи, а не її згортання. Надзвичайний економічний стан в Україні вводити не треба, він є реальністю. Треба думати про те, як вийти із цього стану. Реанімація старої системи не здатна поліпшити ситуацію в економіці. Скоріше навпаки. Парадокс полягає в тому, що реформи очолюють люди, які їх не хочуть. Ми йдемо вперед з повернутою назад головою. Без радикальної реформи всієї вертикалі владних і управлінських структур економічна реформа неможлива.

Мета економічної реформи — стимулювання виробництва. Цього не відбулося. Нині на передній план висунуто проблему виробництва, продуктування, насичення ринку товарами. Пожвавити виробництво покликані ринкові структури. Але вони виникають як посередницькі, банківські, біржові. У нас дуже мало виробничих ринкових структур. Якщо до цього додати недоладність законів і неоперативність уряду, то мінорність ситуації стає очевидною.

Якщо не запрацюють стимули до праці, то ніякі маніпуляції з цінами, заробітною платою, купонами, карбованцями, гривнями ефекту не дадуть. В такому разі з гривнями буде те саме, що з карбованцями й купонами. Відсутність твердої валюти паралізує стимули до праці. Доки в нас не буде власного емісійного центру, справжньої власної банківської системи і митниці, Україна не стане незалежною. До речі, найважливішою сьогодні повинна бути митна політика.

Ми дедалі глибше входимо в тупикову ситуацію, суть якої в тому, що через надвисокі ціни на всі елементи виробничих затрат невигідно як виробляти, так і купувати продукцію. Тільки тоді, коли нам вдасться зупинити інфляцію, в державних підприємствах і приватних підприємців з'являться стимули до інвестування. Поглиблюється штучна криза надвиробництва зі спадом виробництва і значним падінням споживання, насувається стрімка хвиля банкрутств і безробіття.

Росія загнала Україну в лібералізацію цін та в інфляційну гонку. Перший етап цієї гонки Україна якось витримала. Тримаємося на старих запасах, індексації, компенсації, купонах, соціальному захисті і соціальній демагогії. Настав час відкинути демагогію і вести відверту й чесну розмову з народом. Росія вже не обіцяє своїм громадянам індексації заробітної плати.

З 1 квітня Росія знімає адміністративні обмеження на всі продукти харчування, різні побутові й комунальні послуги, звільняє ціни на енергію й інші ключові елементи виробничих затрат. Ціни на енергоносії і деякі товари виробничого призначення зростуть у чотири-п'ять разів. Чого хоче Росія? Вона прагне вступити до Міжнародного валютного фонду і одержати зовнішню допомогу. Тому є всі підстави назвати Меморандум про економічну політику уряду Росії експортним варіантом програми реформ.

Не знаю, чи витримає Росія (чи витерпить її народ) новий етап інфляційної гонки. А що Україна опиниться в жахливій скруті, в мене жодних сумнівів немає. Все-таки в Росії є нафта, газ, ліс і верстат, що друкує гроші. Розпочата не з того кінця реформа виходить нам боком.

Головне завдання поточного моменту в тому, щоб, **по-перше, забезпечити мінімально потрібну самодостатність економіки України й захистити економічні кордони; по-друге, сконструювати систему ефективних стимулів до праці.**

Для цього треба перекрити всі канали пограбування ресурсів України (в тому числі валютних) й істотно збільшити валютні резерви. Державі доведеться викупати валютний виторг через введення єдиної системи обмінного курсу. При цьому потрібно забезпечити вільний доступ до валюти для імпортерів.

Підвищити також кредитоспроможність України і серйозно поліпшити зовнішньоекономічну діяльність, що буде сприяти залученню іноземних інвестицій. Розширення прав учасників зовнішньоекономічної діяльності України пов'язано із запровадженням повідомного порядку державної реєстрації їх, забезпеченням суб'єктам господарської діяльності на території України права проведення розрахунків на імпортну продукцію у вільно конвертованій валюті, створенням валютної біржі України, скороченням переліку експортних товарів, які підпадають під режим квотування і ліцензування. Якщо все буде заквотовано і заліцензовано, то пульс економіки згасатиме.

Треба жорстко просуватися по шляху до збалансованого бюджету. Це пов'язано з різким скороченням витрат (перш за все на оборону та утримання державного апарату), із скороченням прямих субсидій, обсягу капітальних вкладень і державних закупівель, з кредитизацією економіки (зняттям підприємств з державного фінансування і переведенням на приватне кредитування), з відмовою від прямих дотацій і жорсткої індексації заробітної плати, пов'язаної з інфляцією. Введення високого прогресивного податку на надмірну заробітну плату для державних підприємств протидіятиме скороченню фінансованих активів підприємств. Тут слід зробити таке зауваження: якщо даємо людям високу заробітну плату, то треба створити умови, за яких вони могли б вкласти її у виробництво (а не конфіскувати чи заморожувати її). Всі ці заходи сприятимуть зменшенню видатків державного бюджету.

Доходну частину бюджету треба збільшити за рахунок коштів, одержаних від приватизації, а також гнучкішої, позбавленої брутальних фіскальних цілей податкової політики. В усьому світі податки беруть з прибутку, а в нас — з доходів. Збільшенню доходної частини бюджету сприятимуть введення ефективної системи оподаткування на природні ресурси, тимчасове зростання експортних податків на мінеральну сировину, жорстке обмеження податкових пільг, перехід до жорсткішої кредитної політики, що пов'язано із зростанням відсоткових ставок. Збільшити доходи бюджету заважає падіння виробництва. Переломити цю тенденцію можна тільки на основі створення широко розгалуженої, ефективної системи підтримки підприємництва, особливо малого, котре потребує невеликого стартового капіталу. Розвиток підприємництва — єдиний реальний шлях виходу з кризи.

Водночас необхідно прискорити процес приватизації державних підприємств у всіх галузях народного господарства. На першому етапі максимально сприяти процесам комерціалізації. В перспективі йдеться про створення цивілізованої економіки змішаного типу, в якій би конкурували різні форми власності й господарювання.

Не обійтись без власної валюти і її фіксованого обмінного курсу. Для цього потрібна власна банківська система, яка здатна здійснювати валютні операції, а також значні валютні резерви (в тому числі створені за рахунок кредитів і фінансової допомоги). Треба створити стабілізаційний фонд України на основі довгострокових кредитів Заходу. Введення власної валюти створить можливість скорочення масштабу цін і доходів в декілька разів. У перспективі потрібно здійснити перехід на електронні гроші.

Ввезенню західних споживчих товарів необхідно сприяти за умови, що вони продаватимуться за українські гроші, а виторг від продажу інвестуватиметься в економіку України, тобто витрачатиметься на створення філіалів і дочірніх фірм західних компаній на нашій території.

Перехід економіки України на іншу траєкторію розвитку не можливий без структурних зрушень, що полягають у переході від паливно-сировинної, ресурсопоглинаючої, матеріаломісткої, еконебезпечної до ресурсозберігаючої, інтелектоємної, соціально орієнтованої структури. Це пов'язано з підвищенням норми виробничого нагромадження і зміною її структури, оновленням виробничого апарату і здійсненням прориву до новітніх технологій. Підоймою науково-технічного прогресу є кредити, податки і страхові пільги.

Така програма дій, яку диктує ситуація.

Володимир ЧЕРНЯК,
доктор економічних наук, професор, член Державної думи України.

«ІКАРУС» ЯК РОЗКІШ...

Проблеми міського пасажирського автотранспорту слід вирішувати на вищому рівні

Жителі великих міст, і зокрема Києва, звикли скаржитися на вкрай погану роботу міського транспорту. Автобуси, мовляв, ходять нерегулярно і з перебоями... Звинувачують в усьому транспортне начальство. Проте директор київського АТП-13028, депутат Київської міськради Б. Іценко має дещо іншу думку.

У зверненні (яке, до речі, підписали 350 працівників підприємства) до Президента і Прем'єр-міністра України наголошується: «Бензину останні місяці одержуємо всього 30 відсотків від норми, дизельного палива — половину!». Проте проблема з пальним — не єдина, яку підприємства мають розв'язувати самостійно. Скажімо, автобусний парк великих міст складається в основному з машин «Ікарус», які, як відомо, виробляються в Угорщині. А Угорщина вимагає за них валюту, якої в України немає. Причому не вистачає грошей не тільки на закупівлю самих автобусів, а й запасних частин до них. Тож і виходить на лінію сьогодні щонайбільше половина з наявних «Ікарусів» — з другої половини знято двигуни, акумулятори, компресори тощо. А як інакше ремонтувати першу половину?

Підприємство, очолюване Б. Іценком, не брало участі в страйку 15 січня 1992 року: його рада вирішила, що це буде зрада українському народові. Але сьогодні водіям не потрібно організовувати ніяких страйків — і без того більше ніж половина з них не працюють. Отже, підвищення зарплати їм не допоможе. Адже водій одержує гроші тільки тоді, коли його автобус полагоджено і він працює на лінії, скільки ж техніка стоїть без шин, без мастила, без двигунів...

У результаті міський транспорт лише удає, що працює. Автобуси вже давно відпрацювали свій ресурс і тільки спричиняють знущання водіїв над пасажирами і навпаки. Транспортники залишаються один на один з розлюченими пасажирами, вже є випадки групових побоїв. Причому нікого не цікавить те, що ті водії, які залишилися на маршрутах, працюють найдобросовісніше.

Така ситуація склалася ще й через те, що, скажімо, трамвайно-тролейбусне управління перебуває на дотації, а АТП належить до корпорації «Укравтотранс», яка нездатна належним чином фінансувати підприємство за рахунок прибутків від таксопарків та ін. Отже, зарплату платити нічим, збитки по підприємству на середину березня становили 17 мільйонів карбованців, на банківському рахунку — нуль.

На погляд Б. Іценка та його співробітників, вирішувати питання міського пасажирського автотранспорту потрібно кардинально. Відомо, що галузь є планово-збитковою — і теперішня ціна на квитки (30 копійок) ніяк не співвідноситься з витратами. Собівартість перевезення кожного пасажира складає нині 5,7 карбованця, причому тенденція до її зростання набирає сили. Капітальний ремонт ікарусівського двигуна колись коштував 3000 карбованців, нині — 50 тисяч. Автошини зранку 12 березня коштували по 3080 карбованців, після чотирнадцятої години — 6000 карбованців, а ввечері того ж дня вже 9000! Однак ціни зростають всюди — тож складність і в іншому.

Відомо, що, коли зупиняться, скажімо, АТП-13028, тисячі людей не зможуть дістатися до робочих місць. Тобто держава має стимулювати міський пасажирський автотранспорт. Що ж робиться насправді?

На Конотопському авіаремонтному підприємстві в рамках конверсії розроблено автобус ЛАЗ-42021, який нічим не поступається угорським. Його двигун багато економічніший і екологічно чистіший за угорські... Так, як сказано у зверненні, «державтоінспекція Києва не може його зареєструвати, оскільки в переліку автобусобудівних заводів Конотопське підприємство не значиться... Як наслідок — гальмується застосування на міських лініях техніки, з ремонтом якої ми б не мали ніяких проблем. Непроста ситуація і з тими будками, що стоять на зупинках і з яких торгують квитками. Скільки паперу переводиться!?» — дивуються транспортники.

Вирішити питання можна за рахунок транспортного податку, який мають сплачувати мешканці міст і підприємства, які ввели на свою продукцію великі коефіцієнти підвищення цін. Тоді різні будки та павільйони з продажу квитків ліквідуються назавжди і не забруднюватимуть інтер'єри українських міст. Щодо важкого економічного стану міських автобусних підприємств, то їхні працівники просять надати можливість одержувати безвідсоткові кредити з установ Національного банку України для капітального будівництва житла, організації та ведення підсобного господарства, організації спільних з іншими державами підприємств з виготовлення запасних частин для автобусів, для організації міжнародних перевезень пасажирів та вантажів за валюту тощо: «Дозвольте нам самим заробити!». І хоч таке рішення й не зовсім відповідає цілям і принципам Національного банку, все ж таки до нього, мабуть, слід прислухатися — адже іншого виходу немає. Не будуть же пасажири купувати квитки по п'ять карбованців...

Останнє прохання працівників АТП-13028 таке: «Просимо терміново (хоча б частково) втілити в життя розпорядження Кабінету Міністрів України, яким передбачено виділення корпорації «Укравтотранс» 136 мільйонів доларів США для придбання автобусів «Ікарус» та запасних частин до них. Ми розуміємо складності з валютою, проте дуже прикро, коли по київській окружній дорозі, де працює наш 56-й маршрут, дуже часто йдуть колони «Ікарусів» у Новосибірськ, Уфу та інші міста Росії за валюту та по бартеру...».

Дмитро ЧЕРВІНЕЦЬ,
Київ.

НАШІ ІДЕЇ — ВАЛЮТА

Кажуть, що ідеї — це ті ж гроші. У нас як другі, так і перші не конвертуються. Винахідник в Україні — персона нон грата. Він допікає офіційним органам і службовим особам — службові особи, у свою чергу, прагнуть цих порушників спокою спекатися. Тож не випадково власники ідей всіма правдами і неправдами ці ідеї експортують туди, де платять конвертованими.

Щоправда, певні зміни у ставленні до рушіїв технічного прогресу сталися. Про це свідчить, зокрема, директор СКБ «Електрон» О. Князюк й те, що при Державному комітеті зі сприянням малим підприємствам і підприємництву планують створити відповідний орган. Як то кажуть, дай Боже...

«...Альтернативою екологічно небезпечним атомним і тепловим електростанціям є джерела електричної енергії, що використовують сонце, воду й вітер»,— думка ця не нова. Проте сьогодні пропонують не абстрактні вітряки, а вже випробувані установки — цитату взято з технічного обгрунтування, яке розробили в спеціальному конструкторському бюро «Електрон». Отже, є можливості для реального використання в Україні цих безпечних джерел.

Розповідає директор СКБ «Електрон» Олександр КНЯЗЮК:

ЧОРНОБИЛЬСЬКА ЕНЕРГІЯ: НА ЧЕРЗІ ВІТЕР

— Ми пропонуємо забудувати всю територію Чорнобильської зони нашими установками й одержувати енергії не менше, ніж від чотирьох атомних блоків. Звичайно, збудувати велику кількість вихоросмерчових установок, що їх розроблено в нашому бюро, буде дорожче від однієї великої станції, проте через дешевизну обслуговування витрати окупляться значно раніше. Не кажу вже за екологічну чистоту...

— Олександре Миколайовичу, вам хтось замовляв ці установки, платив гроші за їх розробку?

— Ми в СКБ «Електрон» — ентузіасти. Отже, працюємо над позаплановими розробками в позаробочий час. Щодо грошей, то моя дружина підрахувала: з тої пори, як я став винахідником, два річні заробітки... витрачено.

— І промисловість, напевно, від ваших розробок відмовляється?

— В основному — так. Тривалий час «Електрон» пропонував свою інтелектуальну продукцію колишньому Міністерству електронної промисловості Союзу. Там нам казали: «Не плутайтеся під ногами». Уклали угоду з одним із російських підприємств, виготовили документацію і нині мусимо разом «вибивати» за це гроші з їх банку.

Тому наше СКБ сьогодні переорієнтовується на українські підприємства відповідного профілю. Нещодавно я зустрічався в Кабінеті міністрів України, у Комісії Верховної Ради з питань розвитку базових галузей народного господарства з кількома офіційними особами. Ці зустрічі справили на мене дуже хороше враження — нам пообіцяли фінансову підтримку, допомогу з приміщенням тощо.

— Пообіцяли — ще не означає допомогли...

— Моральна підтримка — це така річ, про яку винахідник взагалі довгий час не здогадувався, бо з усіх кабінетів його просто виштовхували. Але оскільки СКБ «Електрон» має солідний заділ — 500 авторських свідоцтв, 33 патенти у провідних країнах світу, то ми мали достатньо підстав, щоб іти до урядових осіб.

— А що крім підтвердження фахового рівня вам дають ці патенти?

— У плані матеріальному — нічого. Проте одна американська компанія сама знайшла нас і запропонувала співробітництво. Ідеї наші — капітал їхній. Але ідеї важать 51 відсоток у статутному фонді венчурної фірми, про створення якої тривають переговори. І авторський нагляд за розробками нам забезпечено.

А нещодавно я побував у Туреччині, де за розробки запропонували понад вісім мільйонів доларів... Тільки ми відмовилися — адже авторського нагляду там не гарантують.

— І невже всі ці пропозиції було зроблено лише на основі попередніх патентів?

— Звичайно, ні. Ми маємо багато нових розробок, які вже впроваджено: холодильники, кондиціонери, що використовують енергію вітру, автоклави для перевезення медпрепаратів. Та найголовніше, мабуть, це те, що наше СКБ перевершило світові досягнення в галузі електричних вимірів і електричних величин. Наші датчики внутрішнього тиску, катетерні датчики мають на порядок вищу чутливість, ніж будь-які інші. На випробуваннях в Інституті урології та Інституті імені Стражеска вони себе зарекомендували добре. Проте ці датчики надто дорогі. Щоб зробити їх дешевими, треба налагодити масове виробництво. Технологію ми розробили — слово за промисловістю.

Коли я на закінчення спитав Олександра Миколайовича про те, чи може він оцінити потенціал українських винахідників — чи то в карбованцях, чи то в доларах, той зітхнув: «Тільки в колі тих, із ким я спілкуюся, можна знайти винаходів на мільярди...».

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

Винахід на 10 відсотків

ПОЛТАВСЬКІ ПРОДМАШІВЦІ ПЕРЕВЕРШИЛИ СВІТОВИЙ СТАНДАРТ

В Україні не вистачає ковбаси. Це незаперечний факт. Але фактом є й те, що понад десять відсотків продукції йде у відходи — просто згоряє. Та що поробиш, коли така технологія? Конструкторська думка не могла нічого вдіяти, доки до справи не підключився конструкторський сектор СКТБ «Темп» полтавського виробничого об'єднання «Продмаш».

Інженери, облишивши сподівання вдосконалити термокамеру, що виробляють нині, сконструювали нову машину, універсальну. Винахід може варити, обсмажувати, коптити, не підпалюючи, не лише м'ясо, а й рибу тощо. Творчий задум успішно здійснила бригада дослідно-експериментального цеху СКТБ.

Отже, нещодавно чимало полтавців стали свідками перевезення вулицями міста привабливої «хатки», виготовленої з нержавіючої сталі. Це й була нова термокамера.

Але, як завжди в нас буває, з упровадженням винаходу в виробництво — проблеми. Розробники пропонують створити для такої продукції окреме мале підприємство при ВО «Продмаш» і просять в уряду допомоги в постачанні сировини й матеріалів.

Володимир СЕМЕНО,
журналіст.
Полтава.

Повертаючись до надрукованого

«ЦЬОГО НЕ МОЖЕ БУТИ НІКОЛИ»

Під таким заголовком наша газета 10 квітня минулого року вмістила кореспонденцію, в якій розповідалося про незвичайний винахід сумських умільців. Ф. Джой і А. Бутиленко сконструювали пристрій, який дає можливість натомість бензину використовувати його суміш з водою. Незважаючи на заощадження пального, екологічний ефект, обіцяні винаходом, московське відомство — Інститут патентної експертизи — відмовилося надати новому пристрою відповідний статус.

На публікацію ми одержали багато листів з побажаннями якомога швидше запровадити розробку сумчан у виробництво. Отже, повідомляємо: відтепер доля винаходу в надійних руках. Його зобов'язався довести до серійного виробництва Сумський центр науково-технічної діяльності, дослідництва і соціальних ініціатив.

— Міськвиконком прихильно ставиться до нашої роботи,— розповідає директор центру В'ячеслав Руденко. — Тож через рік-півтора сподіваємося першу партію виробів надіслати у торгівлю. У комплекті з пристроєм поставлятимемо також дистилятор води — автомобілісти будуть задоволені.

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Суми.

ЧИЇ СКАРБИ ПАТЕНТНОГО ФОНДУ

Відомо, що найціннішим товаром на світовому ринку є науково-технічна інформація. У зв'язку з цим виникає запитання: як вона працюватиме на економіку незалежної України? На мою думку, слід провести ряд заходів, пов'язаних з патентною справою.

По-перше, потрібно зайняти чітку позицію щодо долі Патентного фонду колишнього Союзу. Сьогодні реальним власником і розпорядником його є Росія, тому всім колишнім республікам треба негайно домовитися за порядок передачі науково-технічної інформації незалежним державам, за використання валютних надходжень від продажу інформації.

На жаль, ні наш парламент, ні уряд цьому питанню достатньої уваги не приділяли. Отже, в договорі про економічні відносини між нашими державами слід окремим пунктом виділити проблему Патентного фонду СРСР.

По-друге, потрібно створити Патентний фонд України на базі Республіканського науково-дослідного інституту науково-технічної інформації і виділити для цієї справи необхідні кошти. Це дасть можливість виграти час для розвитку науково-технічного прогресу.

По-третє, розробити положення про реєстрацію відкриттів та винаходів у Патентному фонді України — тоді науково-технічна інформація залишатиметься в Києві. Згодом, коли буде нагромаджено її достатню кількість, потрібно торгувати нею за конвертовану валюту.

По-четверте, з перших кроків роботи Патентний фонд України має бути комп'ютеризований відповідно до світового рівня.

Всі ці заходи мають здійснюватися разом з піднесенням престижу українського вченого, збільшенням зарплати науковцям, терміновою атестацією працівників вузів та науково-дослідних інститутів і координацією всієї державної політики щодо науки. Останній обов'язок має взяти на себе незалежна організація.

Василь ДЕРІЙ,
кандидат економічних наук.
Тернопіль.

ЗАЙВИЙ МІЛЬЯРД?

США від реалізації винаходів щорічно мають прибуток у 400 мільярдів доларів. Потенціал України, за найскромнішими підрахунками, близько 80 мільярдів доларів. Однак цей показник можна прийняти лише за умови, що винаходи пройдуть всі стадії реалізації, які завершуються масовим виробленням продукції. Проте саме цього ми поки що не вміємо. Не маємо ми й патентного відомства, яке б захищало винахідника й національну економіку.

Однак існує схема, за якою можна, не вкладаючи великих грошей, користуватися частиною прибутків від винахідництва у конвертованій валюті. Суть її у тому, що український винахідник може укладати контракт на розробку і патентування свого дітища (в Україні, у країні фірми-розробника і там, де це потрібно), який обумовлює постачання нової технології і частини прибутків в Україну. Звичайно, за таких умов мова не може йти про суми порядку тих 80 мільярдів доларів, які потенційно є в головах наших винахідників, проте й два—три мільярди щорічно не зашкодять. Це більше, ніж продукує будь-яка галузь народного господарства сьогодні, до того ж ці мільярди можна одержати не за рахунок розпродажу природних ресурсів, невідновлюваних енергоносіїв тощо.

Щоправда, жодна з існуючих нині адміністративних структур не може впоратися з таким завданням — це мають робити недержавні установи. Скажімо, білоцерківський центр науково-інженерного прогресу «ЦНІП» готовий, у разі прийняття державної програми з цього приводу, втілити запропоновану концепцію в життя. «За» це існує багато доказів, і один з них було викладено в газеті «Известия» (№ 75, 27.03. 1991 року). У матеріалі «Бизнес от ума» йшлося про те, що представникам американської юридичної фірми вдалося швидко запатентувати 95 радянських винаходів із 100 запропонованих заявок. Отже, наші бюрократичні перепони можна подолати, якщо за це береться зацікавлений комерсант.

То що ж нам заважає на рівних здійснювати таке співробітництво?

Анатолій СИРОТА,
директор центру «ЦНІП»
Біла Церква
Київської області.

НАФТА НЕ ТІЛЬКИ В ІРАНІ

Актуальне інтерв'ю

Зриви поставок нафти вчорашніми партнерами стали постійними і наблизилися до загрозливої позначки. Україна змушена у вкрай короткі строки відреагувати на наближення енергетичної кризи. Йде пошук нових партнерів. Укладена угода з Іраном.

Тим часом територія нашої держави не така вже й бідна на родовища нафти та газу. Але промисловий видобуток їх здійснюється недостатньо. Про це розмова нашого власкора з генеральним директором державного геологічного підприємства «Чернігівнафтогазгеологія» С. ГІНДОЮ.

— Степане Мефодійовичу, на території вашого об'єднання добувається щорічно 2,5 мільйона тонн нафти і конденсату — більше половини всього їх видобутку на Україні. А як з пошуками нових родовищ?

— Варто додати, що кожного року наш регіон дає ще й 5—5,5 мільярда кубічних метрів газу. При цьому активно шукаємо нові родовища. Території Дніпровсько-Донецької западини досліджені на нафтові та газові запаси лише наполовину. Тим часом ці запаси немалі. Торік були відкриті два поклади, три великих родовища. Лише одне з них — Карпилівське, що у Талалаївському районі, за нашими підрахунками, може давати 10 мільйонів тонн умовного палива. Наближаємося до відкриття у цьому році ще трьох подібних родовищ.

— Українські нафта і газ залягають на великих глибинах. Це ускладнює промислову розробку родовищ...

— Так. Тюменське «чорне золото» нафтовики добувають з глибини 2—2,5 кілометра. Ми ж беремо його з пластів на глибині 5—6 кілометрів. Але при всьому цьому наша нафта дешевша від сибірської у півтора раза. Остання дорожчає у зв'язку з важкодоступністю районів на перевезення вахтовиків з України! Чимало з них, до речі, з різних причин проситься до нас на роботу. Прикро, але цих висококваліфікованих професіоналів не можемо прийняти у свої виробничі підрозділи. Ми скуті скромними коштами, які виділяються об'єднанню. Основна ж причина, що гальмує розвідку і розробку глибинних родовищ, — відсутність труб високої якості. Їх виробляють лише за кордоном. Два-три мільйони доларів для закупівлі обладнання набагато зменшили б затрати валюти на імпорт пального. Досить сказати, що лише свердловина № 1 у Сухополові Прилуцького району дала вже один мільйон тонн нафти. І таких високопродуктивних свердловин чимало. Торік ми, наприклад, передали в експлуатацію 5 свердловин загальним добовим дебітом близько 800 тисяч кубометрів газу та 200 тонн конденсату. Це, так би мовити, доларовий дощ! Він може бути ряснішим, якщо валюту для закупівлі нафтопродуктів будемо витрачати раціональніше. На мій погляд, Україна тільки виграє, якщо частину цих коштів отримають нафтогазорозвідники, промислові видобувники пального.

— Отже, так держава зможе збільшити обсяги буріння, добування нафти та газу?

— Звичайно. Цим шляхом пішли Угорщина, Литва. Там зрозуміли, що вигідніше, економічніше розробляти нехай і невеликі власні родовища, ніж купувати пальне за валюту. На жаль, через слабкість нафтодобувної галузі, брак коштів, труб деякі розвідані нами родовища не розробляються. Близько 10 свердловин у Срібнянському, Талалаївському та інших районах законсервовані.

Сергій ПАВЛЕНКО, власний кореспондент «Голосу України» по Чернігівській області.
Народився в 1955 році. Дебютував як журналіст у Чорнобилі. Потім гострив перо в газетах Черкащини, Чернігівщини.
Телефон корпункту в Чернігові — 95-74-18.

Коротко

● Коні стають основною тягловою силою у колгоспі «Більшовик» Прилуцького району. Солярку економлять на посівну.

● Жителю Чернігова І. Войтешенку повернуто сільську хату репресованого у 1931 році батька, а також виплачено грошову компенсацію за його майно в розмірі 4500 карбованців.

● Дискусія на зборах представників новітніх організацій та партій містечка Остер завершилася бійкою. Дається взнаки попереднє виховання.

● Колишній апаратник —працівник Щорського райвиконкому В. Лула отримав 50 гектарів землі і очолив спілку фермерів району. В ній уже 17 селян.

● Екологічне лихо прийшло у село Комарівку Ріпкинського району — у колодязях зникла вода.

● Виставочний зал чернігівських художників, урочисто відкритий рік тому, через брак коштів на утримання передано в оренду магазину-салону «Зоря».

КУРС ДОЛАРА ПАДАЄ...

На базарі у Чернігові типовим став діалог:

— Почому, бабцю, гуска?

— Три долари, синку.

Важко й вимовити чужоземне слово. Але валюта є валюта. Бабці радіо слухають і знають, що почім. Хоча ВКВ не бачили.

Пасічник Н. на цю конвертовану приманку попався. За шість трикілограмових рамок меду він виторгував 40 доларів! На радощах побіг у валютний магазин, де прискіпливо навибирав зарубіжного товару. Та спіймав облизня.

— Долари ваші, дядьку, фальшиві...

Бідолаху чекали б великі неприємності, обшук, якби міліція не повірила його щиросердному зізнанню і у Кіптях оперативно не затримала в автобусі «Чернігів — Київ» двічі судимого афериста, власника злощасної «валюти». Хто її виготовляв — покаже слідство. А ось після цього випадку курс долара на місцевих ринках різко впав.

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ РЕПОРТАЖ

Село

ЗНОВУ ФЕРМЕР: У КОЛГОСП?

Спеціалісти обласного управління сільського господарства підрахували: якщо селянському господарству виділити 50 гектарів угідь, то вийде в області 44830 фермерів. Кожному з них припаде по 0,47 трактора, 0,15 плуга, 0,2 сівалки, 0,23 культиватора, 0,1 зернового комбайна, 0,01 бурякокомбайна, 0,05 картоплекомбайна; 0,06 силосного комбайна, 0,38 автомашини. Не дуже розженешся при такій технічній озброєності!

Звичайно, найближчим часом масового розподілу не відбудеться. Відчайдухів вести самостійно селянське господарство з кожним днем більшає. Але дістати техніку майже неможливо. Де ж вихід? Косити по-дідівськи вручну на своїх гектарах ячмінь, конюшину, тимофіївку, як це робив позаторік і минулого літа фермер А. Куликівський з Малинівки Ріпкинського району?..

Життя підштовхує фермерів-початківців після виходу з колгоспу робити ще не менш важливий крок. Віталій Салимон (с. Іванівка Семенівського району), щоб вибитись у фермери, пішов на нечувану жертву — на подив усього села продав власну легкову машину і купив трактор. Первинний капітал дозволив йому розпочати справу, підкупити сільгоспреманенту. Має нині кобилу з лошам, корову. Але на своїх фермерських гектарах Віталій хазяйнує не один.

— Ми фактично об'єднали свої клини з Михайлом Казановським, моїм другом, — каже фермер. — Маємо 70 гектарів землі. Пристали до нас мій брат Михайло і наш товариш Петро Кузьменко. Працюємо разом. Продали торік державі 61 тонну льонотрести, 16 тонн гречки. Вирощували також зернові, насіння трав.

На прибутки хлопці купили Т-40, МТЗ-80, косарку КСК, комбайн «Колос». По суті, на спільному балансі і користуванні придбані торік ними «Мерседес» і «Тойота».

— Одному важко, — зізнається В. Салимон.

— То у вас ніби міні-колгосп? — запитую.

— Схоже. Люди просяться до нас. Тільки більше нам нікого не треба — самі встигаємо все зробити.

Подібно до них хазяйнують чотири молоді фермери у селі Охрамієвичі Корюківського району, двоє — у Гірському Щорського району. Зовні парадокс: люди повиходили з колгоспів, почали хазяйнувати на власній землі, а невдовзі кооперуються, по суті, створюють маленький колгосп. Може, фермерство засвідчує свою нежиттєздатність?

Як на мене, нова тенденція в фермерському русі (днями ось надійшла звістка, що 12 господарств з Кезів Ріпкинського району об'єдналися у товариство спільного обробітку землі!) свідчить все ж таки не про його програш-крах, а про становлення з гнучким врахуванням реалій. Важко змагатися з громіздкою системою поодинці та ще при нинішній технічній забезпеченості, дефіциті пального. Зростають і можливості селянського господарства. Воно не зациклюється на вирощуванні однієї якоїсь культури. Можливо, за такими «колгоспами» майбутнє? Як там не буде, але при 0,1 комбайна на селянина іншого шляху вигідно та економно господарювати у фермерів поки що немає.

* * *

Починав Віталій Салимон господарювати на землі з ось такою малогабаритною «технікою» — віслючком... Тепер вірний помічник у Менському зоопарку — мов на пенсії. А хазяїн не без його допомоги вже, здається, став на ноги і має кілька сотень кінських сил.

Фото Миколи ТИЩЕНКА.

Репліка

ЩЕ НЕ ВМЕР ДКНС

Борзнянський журналіст Л. Майстат написав критичну статтю про те, як розслідується або вірніше прикривається, діяльність посадових осіб у районі в дні ДКНС. У райгазеті вона так і не була надрукована, з'явилася лише 27 грудня у «Голосі України». Подібним же чином потрапила на сторінки обласної молодіжки його публікація «Гримаси дефіциту чи мафія?». У ній ідеться про голову Прачівської сільської Ради І. Деркача, який спокусився на інвалідський пайок, про зловживання службовим становищем першого заступника райвиконкому М. Лози. Чи ж були покарані порушники законодавства, елементарних етичних правил? У районі вжили певних заходів для виправлення недоліків?

Вжили! Редактор І. Колесник зібрав загальні збори колективу і оголосив про скорочення посади, яку займав Л. Майстат.

При цьому додав крамольному працівникові чесно:

— Мені набридло після ваших публікацій слухати нотації верхів.

Леонід Овсійович у розпачі. Не за свою долю.

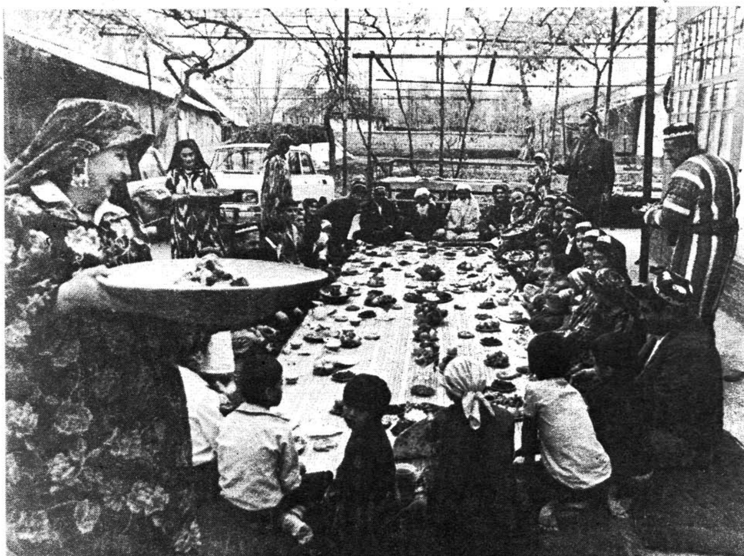
— Чи не приклад це того, що осередок ДКНС продовжує успішно діяти у нашому районі? — каже.

Словам колеги важко щось протиставити. Не забулося «скорочення» редактора, депутата обласної Ради Б. Хожая, який мав сміливість полемізувати з першим секретарем райкому КПУ, нині головою Борзнянської райради М. Ященком. Співробітник райкому КПУ І. Колесник, який зайняв редакторську посаду, чітко витримує свою стару позицію. Він виклав її в газеті «Комуністична праця» до місячного ювілею ДКНС: **«І все-таки хочеться крикнути, щоб усі почули: рано ховаєте партію комуністів, вона ще не вмерла!»**

Вузькопартійна корпоративна диктатура, схоже, дійсно цензурить, наставляє і править життям у районі за прикладом ДКНС, а часом і краще. До яких висот приведе вона всіх? Хто стане її черговою жертвою?

СТІЙ! УБ'Є... ХОМ'ЯЧОК

Невідомий до цього часу вид чи порода запасливих ненаситних хом'ячків завівся у комбінаті громадського харчування «Дружба», у підпорядкованні якого комплекс із рестораном, баром, гастрономом. Куди там славнозвісним пацюкам з московського метро! У двох ліфтових камерах, на яких висить знак: «Стій! уб'є!», знайдені їх солідні припаси: 219 пляшок коньяку, 135 — горілки, а ще шампанське, «Фанта», індійський чай, сотні баночок шпротів та інших консервів. Плюс 565 пачок цигарок «Конгрес» та «Експрес». Подібні запаси дефіцитних марок горілчаних виробів, цукру, масла, електроміксерів, електрочайників тощо відкладені і в інших закутках — всього на суму 52 тисячі карбованців. Можна лише поспівчувати директору комбінату С. Панфільцю, для якого все це стало несподіваним сюрпризом. Ринкові мутанти, виявляється, останнім часом добре поживились у ресторані, гастрономі. Новим видом хом'ячків зацікавився відділ по боротьбі з організованою злочинністю УВС облвиконкому.

НОВИЙ РІК—ПІД КАПІЖ

Таджики зустрічають Новий рік двічі: 1 січня за європейським календарем і 21 березня — за древньоіранським.

Ніхто не знає, коли зародилася ця традиція — вести відлік року з дня весняного рівнодення. Навіть найвидатніший вчений-енциклопедист Абу Рейхан Біруні, який жив на тисячу років раніше від нас, не міг відшукати її витоки. Сучасні дослідники вважають, що Наврузу (а саме так називають таджики свій Новий рік) ніяк не менше 35 століть, а то й усі 50! Визначено, що зародився він у ту далеку добу і відзначався завжди, за винятком хіба що останніх сімдесяти років.

Як і їхні далекі предки, відзначаючи нині це свято, таджики влаштовують народні гуляння. У такому випадку не обходиться без ряджених, без запальних танців і веселих пісень, без змагань у силі й спритності. Центральні вулиці й парки таджицької столиці перетворюються в цей день на своєрідні театральні кони, які заповнюють різнобарвність і різноголосся східного карнавалу.

Тут не почуєш зануд, які засуджують розваги, — навіщо, мовляв, вони, коли народові їсти нічого. Люди мають зустріти Навруз якомога краще, бо він визначає весь наступний рік.

Під час Наврузу майже завжди стоїть гарна, по-весняному тепла погода. Зацвітають сади, покриваються зеленню гірські схили. І навіть у кишлаках, які загубилися у глухих ущелинах Паміру, відчувається прихід весни й Нового року: починається капіж.

Юрій КУШКО.

Знімки Геннадія РАТУШЕНКА.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО АЛЬТЕРНАТИВНУ (НЕВІЙСЬКОВУ) СЛУЖБУ

Виходячи з встановленого державою загального військового обов'язку та гарантованої Конституцією України свободи совісті, цей Закон визначає організаційно-правові основи альтернативної служби.

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Альтернативна служба є державною службою поза Збройними Силами чи іншими військовими формуваннями, що запроваджується замість проходження військової служби.

Стаття 2. Право на альтернативну (невійськову) службу, як вид виконання загального військового обов'язку, мають при наявності істинних релігійних переконань громадяни України, які належать до діючих згідно з законодавством релігійних організацій, віровчення яких не допускає користування зброєю та служби у збройних силах.

Стаття 3. Відповідно до Конституції України, цього Закону, інших актів законодавства громадяни, які проходять альтернативну службу, користуються всіма соціально-економічними, політичними та особистими правами і свободами за винятками, визначеними цим Законом, і виконують обов'язки громадян України.

За громадянином, який проходить альтернативну службу, зберігається право на жилу площу, яку він займав до призову на службу, черговість на одержання житла за постійним місцем проживання і роботи, а також попередня робота (посада), яку він виконував (займав) до призову, а в разі її відсутності — інша рівноцінна робота (посада) на тому ж або, за згодою працівника, на іншому підприємстві, в установі, організації. Він користується переважним правом на залишення на роботі при скороченні чисельності або штату працівників протягом двох років з дня звільнення з альтернативної служби.

Стаття 4. Не підлягають направленню на альтернативну службу громадяни:

а) звільнені відповідно до законодавства від призову на дійсну строкову військову службу;

б) яким відповідно до законодавства надано відстрочку від призову на дійсну строкову військову службу (на строк дії відстрочки).

Стаття 5. Альтернативну службу громадяни проходять на державних підприємствах, в установах та організаціях соціального забезпечення, охорони здоров'я та навколишнього середовища, а також у сфері комунального, сільського господарства тощо.

Громадяни не можуть проходити альтернативну службу на підприємствах та в установах, що знаходяться у приватній власності.

Перелік галузей господарства і підприємств визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Строк альтернативної служби перевищує строк дійсної строкової військової служби в два рази.

Час перебування громадян на альтернативній службі зараховується до їх загального трудового стажу. Цей час також зараховується до безперервного трудового стажу і стажу роботи за спеціальністю за умови, якщо громадянин не пізніше тримісячного строку після звільнення з альтернативної служби стане до роботи.

Стаття 7. Для вирішення питань проходження альтернативної служби утворюються комісії у справах альтернативної служби: республіканська, Кримської АРСР, обласні, міські (міст республіканського підпорядкування), а в разі необхідності — районні і міські комісії.

Положення про комісії у справах альтернативної служби та про порядок проходження альтернативної служби затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 8. Громадянин не може ухилятися від проходження альтернативної служби незалежно від її умов і характеру.

При ухиленні громадянина від проходження служби комісія у справах альтернативної служби скасовує рішення про направлення на альтернативну службу, про що протягом трьох днів письмово повідомляє громадянина і військовий комісаріат.

Стаття 9. Порядок проходження альтернативної служби визначається цим Законом, іншими актами законодавства України.

РОЗДІЛ II. ПОРЯДОК НАПРАВЛЕННЯ НА АЛЬТЕРНАТИВНУ СЛУЖБУ

Стаття 10. Для проходження альтернативної служби громадяни, зазначені в статті 2 цього Закону, особисто подають до комісії у справах альтернативної служби за місцем проживання мотивовану письмову заяву, починаючи з часу постановки на військовий облік, але не пізніше шести місяців до початку встановленого законодавством терміну призову на дійсну строкову військову службу.

Громадяни, які пройшли дійсну строкову військову службу, подають таку заяву не пізніше дня призову на військові збори.

Стаття 11. Комісія у справах альтернативної служби зобов'язана прийняти заяву про направлення на альтернативну службу і у письмовій формі повідомити громадянина про строк його явки на засідання комісії.

Стаття 12. Заява про направлення на альтернативну службу розглядається комісією у справах альтернативної служби у двомісячний строк у присутності громадянина.

Для явки на засідання комісії громадянин звільняється від навчання або роботи із збереженням середньомісячного заробітку.

Про відмову у розгляді заяви у зв'язку з відсутністю громадянина він повідомляється письмово.

Стаття 13. Рішення про проходження громадянином альтернативної служби приймається комісією у справах альтернативної служби при наявності істинних релігійних переконань і видається заявникові.

Направлення для проходження альтернативної служби вручається громадянину після проходження призовної комісії.

У разі відмови громадянину в проходженні альтернативної служби повторна заява, подана з тих же підстав, комісією не розглядається.

РОЗДІЛ III. ПРОХОДЖЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ СЛУЖБИ

Стаття 14. Громадяни проходять альтернативну службу, як правило, в межах населеного пункту за місцем постійного проживання або в місцевості, звідки вони мають можливість щоденно повертатися до місця постійного проживання.

У разі проходження громадянами альтернативної служби не за місцем проживання власник підприємства або уповноважений ним орган зобов'язаний надати йому з дня початку роботи місце в гуртожитку або інше впорядковане тимчасове житло.

Місце проходження альтернативної служби визначається комісією у справах альтернативної служби.

Виходячи із суспільних потреб комісія може змінити місце проходження альтернативної служби громадянина.

Стаття 15. Для проходження альтернативної служби громадянин зобов'язаний з'явитися у визначені в направленні місце і строк.

Стаття 16. Власник підприємства або уповноважений ним орган, куди направлено громадянина для проходження альтернативної служби, зобов'язаний забезпечити його зазначеною в направленні роботою і в триденний строк повідомити про це відповідну комісію у справах альтернативної служби.

Стаття 17. Трудові відносини між громадянином, який проходить альтернативну службу, та підприємством здійснюються згідно з письмовим строком трудовим договором і регулюються законодавством України про працю, за винятками, передбаченими цим Законом.

Трудовий договір, укладений між громадянином і власником підприємства або уповноваженим ним органом, не може бути достроково розірвано з ініціативи будь-якої із сторін.

Громадянин, який проходить альтернативну службу, не може призначатися на посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків, працювати за сумісництвом та займатися підприємницькою діяльністю.

Стаття 18. Строк альтернативної служби починається з дня, вказаного в направленні.

До строку альтернативної служби не зараховуються дні прогулу без поважних причин, а також перебування під адміністративним арештом. При цьому строк, на який укладено трудовий договір, продовжується на кількість невідпрацьованих днів.

В трудовому договорі при визначенні режиму праці і відпочинку по можливості враховуються особливості віросповідання щодо вихідних днів без зменшення кількості встановлених робочих днів.

Стаття 19. Професійна підготовка та перепідготовка громадян при проходженні альтернативної служби здійснюється індивідуально безпосередньо на підприємстві.

Стаття 20. Під час проходження альтернативної служби громадянин має право звернутися до комісії у справах альтернативної служби з мотивованою заявою щодо змін місця проходження альтернативної служби, а також дострокового звільнення від неї на підставах, передбачених цим Законом.

Стаття 21. У разі ліквідації підприємства, установи, організації, де громадянин проходить альтернативну службу, власник або уповноважений ним орган у встановленому порядку зобов'язаний повідомити про це комісію у справах альтернативної служби.

РОЗДІЛ IV. ПРИПИНЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ СЛУЖБИ

Стаття 22. Альтернативна служба припиняється по закінченні строку трудового договору або достроково за рішенням комісії у справах альтернативної служби.

Стаття 23. Альтернативна служба переривається або достроково припиняється у разі:

а) призову громадянина на дійсну строкову військову службу за власним бажанням;

б) визнання громадянина органами медико-соціальної експертизи непридатним за станом здоров'я для подальшого проходження військової служби;

в) одержання громадянином права на відстрочку від призову на дійсну строкову військову службу у випадках, передбачених законодавством;

г) засудження громадянина до позбавлення волі.

Проходження альтернативної служби в разі її поновлення здійснюється громадянами у межах встановленого строку до досягнення ними тридцятирічного віку.

Стаття 24. Власник підприємства або уповноважений ним орган у разі порушень громадянином трудової дисципліни, що згідно із законодавством України про працю є підставою для розірвання трудового договору з ініціативи власника підприємства або уповноваженого ним органу, має право звернутися до комісії у справах альтернативної служби з проханням про дострокове розірвання строкового трудового договору.

Комісія у десятиденний строк розглядає це прохання і при наявності достатніх підстав достроково припиняє проходження громадянином альтернативної служби. Після цього громадянин підлягає призову на дійсну строкову військову службу або на військові збори на загальних підставах.

Стаття 25. Рішення комісії щодо дострокового припинення альтернативної служби є обов'язковим як для власника підприємства або уповноваженого ним органу, так і для громадянина, і є підставою для розірвання з громадянином строкового трудового договору.

Стаття 26. У разі призову громадянина на дійсну строкову військову службу строк альтернативної служби не зараховується до строку військової служби.

Стаття 27. Громадянин після звільнення з альтернативної служби протягом трьох днів зобов'язаний стати на облік у військовому комісаріаті та комісії у справах альтернативної служби за місцем постійного проживання.

Такий порядок діє також у разі зміни цим громадянином місця проживання.

Стаття 28. Громадяни, звільнені від проходження військової служби за їх релігійними переконаннями, можуть бути призвані для ліквідації наслідків катастрофи чи стихійного лиха, а також інших громадських робіт не більше трьох разів (кожного разу на строк до шести місяців) у межах віку, встановленого для проходження військової служби у запасі.

Питання трудових відносин за основним місцем роботи у зазначеному випадку регулюються законодавством про військову службу.

Стаття 29. Рішення комісії у справах альтернативної служби можуть бути оскаржені у судовому порядку.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
12 грудня 1991 року

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про альтернативну (невійськову) службу»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу» з 1 січня 1992 року.

2. Встановити, що до приведення законодавства республіки у відповідність із Законом України «Про альтернативну (невійськову) службу» застосовуються чинні акти законодавства, оскільки вони не суперечать цьому Закону.

Кабінету Міністрів України та комісіям Верховної Ради України до 15 лютого 1992 року внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення актів законодавства України у відповідність із Законом України «Про альтернативну (невійськову) службу».

3. Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу» застосовується до правовідносин, що виникнуть після введення в дію цього Закону.

4. Кабінету Міністрів України до 1 лютого 1992 року розробити Положення про комісії у справах альтернативної служби та про порядок проходження альтернативної служби, до 15 лютого 1992 року утворити республіканську комісію у справах альтернативної служби, визначити перелік галузей народного господарства та підприємств, куди будуть направлятися громадяни України для проходження альтернативної служби, а також перелік діючих в Україні релігійних організацій (конфесій), віровчення яких не допускає користування зброєю та служби у збройних силах.

Раді Міністрів Кримської АРСР, виконавчим комітетам обласних Рад народних депутатів утворити відповідні комісії у справах альтернативної служби до 1 березня 1992 року.

5. Встановити, що комісії у справах альтернативної служби під час весняного 1992 року призову до збройних сил приймають заяви від громадян, які бажають проходити альтернативну службу, до 1 квітня 1992 року. Надалі заяви приймаються у встановлені цим Законом строки.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
12 грудня 1991 року

ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ
ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ Л. КРАВЧУКУ

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Проаналізувавши законодавство України про оподаткування, змушені констатувати, що воно є викривленою копією російського. Сліпе копіювання зі значним погіршенням умов оподаткування в Україні неминуче призведе до значного зниження ділової активності, відтоку фінансових та матеріальних ресурсів з України, зменшення надходжень до державного бюджету та переходу підприємців до укладання тіньових угод, що врешті-решт підірве формування ринкових відносин нашої молодої суверенної держави.

Не торкаючись мовних питань, тобто тотожності перекладу, слід звернути увагу на розширене тлумачення посередницьких операцій, до яких наші законотворці спромоглися віднести участь у розрахунках при виконанні угод і доходи підприємств від продажу товарів на аукціонах. Не зрозуміло і те, з яких мотивів до окремого виду доходів підприємств віднесені ними доходи, отримані від робіт за договорами підряду з фізичними особами. Зате істотно підвищили ставки податку на посередницьку діяльність з 45 до 75 відсотків.

Детальніший аналіз законів України з питань оподаткування свідчить про те, що вони прийняті і введені в дію при явному порушенні принципів законності.

Так, Закон «Про податок на добавлену вартість» не був прийнятий Верховною Радою, а введений в дію Міністерством фінансів Закон «Про оподаткування доходів» прийнято 21 лютого, опубліковано 18 березня, а введено в дію з 1 січня 1992 року. Зворотну дію цьому законові надано без припинення чинності Указу Президента, яким було продовжено дію попереднього законодавства щодо оподаткування прибутку підприємств у розмірі 35 відсотків протягом I кварталу поточного року.

Обидва названі закони суттєво протирічать раніше прийнятому Закону України про систему оподаткування. Відповідно до ст. 10 цього закону об'єктом оподаткування на добавлену вартість повинна бути створена в процесі виробництва товарів, робіт і послуг добавлена вартість до ціни придбаних предметів праці, а в Законі «Про податок на добавлену вартість» об'єктом оподаткування визначено обороти з реалізації виконаних робіт і наданих послуг.

Якщо в Законі «Про систему оподаткування» (ст. 12) об'єктами оподаткування названо конкретні види доходів у вигляді доходів від цінних паперів, пайової участі у спільних підприємствах, видовищних та ігрових заходів, а також доходів іноземних юридичних осіб, то в Законі «Про оподаткування доходів» об'єктом оподаткування є валовий доход від усіх без винятку видів діяльності.

Така ситуація в цілому суперечить раніше продекларованим у законодавстві принципам побудови системи оподаткування, передовсім принципам стабільності, рівнонапруженості та соціальної справедливості.

Чи можна при цьому вимагати від підприємців дотримання законності, коли самі законотворчі органи нехтують принципами побудови правової держави?

Виходячи з викладеного, пропонуємо:

1) припинити дію законів України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій» та «Про податок на добавлену вартість» до їх належного доопрацювання з позиції інтересів економіки України;

2) для доопрацювання законодавства України про податки створити спеціальну комісію з участю наших представників;

3) з метою забезпечення ефективного розвитку підприємництва створити при Президенті України постійно діючий орган з питань підприємницької діяльності;

4) встановити порядок, згідно з яким усі проекти законодавчих актів, прийняття яких впливає на розвиток підприємництва, обов'язково супроводжуються при поданні урядом до Верховної Ради відзвою Української конфедерації підприємців.

Українська конфедерація підприємців.
Громадсько - політичне об'єднання «Нова Україна».

Посівна-92

ГОСПОДАРІ РОБЛЯТЬ, А НЕ ПЛАЧУТЬ

Пам'ятаєте, шановний читачу, як наші «доброзичливці», починаючи ще з минулого літа, лякали всіх неминучим голодом, повним хаосом й багатьма іншими невідворотними бідами!». «Ось побачите, буде кров, — сичали вони із затаєною надією.— Ця демократія доведе...».

Слава Господові, не збулися ці чорні пророцтва. Пережили зиму хоч у сякій-такій ситості, та все ж у спокої і весну зустрічаємо з надією на краще. А ті, «вчорашні», знову сичать: «Провалиться весняна сівба, бо немає ні бензину, ні дизпалива, ні насіння. Докерувалися! От коли ми були...».

Я почав людей розпитувати, телефонувати друзям і знайомим: де, мовляв, у цей скрутний час можна знайти бодай одного справжнього оптиміста? І не лише, так би мовити, на словах, а й на ділі? І мені назвали прізвище: Володимир Тишкун, начальник Рівненського районного управління сільського господарства. Відразу поспішив на зустріч.

— Володимире Михайловичу, — почав майже без розвідки, — по Вкраїні плач стоїть вселенський, а ви, бачу, в доброму настрої...

— Так весна ж надворі, ось-ось сіяти розпочнемо!

— Сіяти? А ось довкіл гвалт стоїть, що нічим ні орати, ні сіяти. Що буцімто всьому надходить кінець...

— Я знаю в селі Великий Житин одну бабусю, — відповів Володимир Михайлович. — Має вона понад вісімдесят років, сердечну хворобу і добрих соток сорок городу, живе сама, діти тут, у Рівному. І щороку в неї той чималенький город, як лялька — все посіяно, посаджено, прополено, підгорнено, підв'язано... І немає ж у баби ні коня, ні сили, щоб землю обробляти, але є в неї щось інше, головніше.

— Так-от,— підсумував Володимир Михайлович,— вісімдесятирічна хвора баба, маючи бажання, може землі раду дати, а колгоспи плачуть. Але що тут теоретизувати, поїдемо ліпше до Миколи.

«До Миколи» — це, виявилося, у пайове колективне сільськогосподарське підприємство «Колос», що у селі Дядьковичі, яке очолює молодий симпатичний голова Микола Зубейко. І не пожалкував, що приїхав сюди, навпаки, відчув, що живе ще Україна, що рано почали хоронити її самостійність.

— То все брехня, що нічим ремонтувати й заправляти техніку, — казав бригадир Петро Гайдучик. — То спеціально паніку розводять, щоб народ збунтувати. Ми, дядьківці, що — в Америці живемо? Чи постачання в нас інше? А ось усе відремонтували, готові хоч завтра у поле.

А дорогою до села Володимир Тишкун розповів, що є в районі запас палива на двадцять днів — це без щоденних надходжень, що повністю господарства насінням забезпечені, що настрій у людей робочий. Не чекали в районі фондів і лімітів, не їздили з простягнутою рукою, як багато хто звик, а думали і робили. Бартер використали, до послуг біржі вдалися — і тепер, як мовиться, на коні. Виходить, хто працювати **хоче**, той працює? І не скаржиться на «разрыв связей».

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівне.

ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИМ

Кабінет Міністрів України схвалив Державну програму організації натуральної і грошової допомоги малозабезпеченим верствам населення, розроблену Міністерством праці України.

Допомога на прожиття для непрацездатних одиноких громадян і сімей, у яких душовий доход (середній сукупний доход на члена сім'ї) не перевищує 50 процентів мінімальної заробітної плати, запроваджується з 1 квітня 1992 року.

Призначатиметься вона на підставі індивідуального визначення причин і ступеня нужди громадян і надаватиметься у вигляді оплати гарячих обідів чи наборів продуктів харчування, проїзду на міському та приміському транспорті, придбання і доставки палива, погашення заборгованості по оплаті житла і комунальних послуг, зниження вартості путівок до санаторіїв і оздоровчих таборів тощо. Розміри допомоги з розрахунку на рік становитимуть: до 200 процентів мінімальної зарплати — на непрацездатного одинокого громадянина, главу сім'ї, іншого дорослого члена сім'ї; до 100 процентів мінімальної зарплати — на неповнолітню дитину.

Згідно з програмою у кожному населеному пункті буде організовано виявлення і облік малозабезпечених, насамперед одиноких і престарілих громадян, інвалідів, а також багатодітних і неповних сімей, які гостро потребують натуральної допомоги. Також буде визначено мережу підприємств торгівлі, побуту, громадського харчування, закладів охорони здоров'я, що спеціалізуватимуться на обслуговуванні цієї категорії громадян. Надаватиметься їм допомога у працевлаштуванні на умовах неповного робочого дня, надомної праці, інших робіт, що розширить можливості для поліпшення добробуту за рахунок посильної праці. Бажаючим виділятимуться земельні ділянки у зручних місцях для самостійного чи колективного вирощування овочів та картоплі. Дітям із малозабезпечених сімей надаватиметься право безплатного чи на пільгових умовах відвідування спортивних секцій і груп здоров'я.

При виконкомах місцевої влади за погодженнями з громадськими об'єднаннями створюватимуться фонди соціальних програм за рахунок добровільних внесків, надходжень від комерційної діяльності, проведення лотерей, аукціонів. З фондів соціальних програм фінансуватимуться місцеві програми надання натуральної допомоги малозабезпеченим.

Державною програмою передбачено розробити у квітні ц. р. проект реформи соціального захисту населення України.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України за I квартал 1992 року буде поводено одноразову грошову виплату по 200 карбованців непрацюючим пенсіонерам, на кожну дитину віком до 12 років з малозабезпечених сімей, у яких середній сукупний доход на члена сім'ї за попередній квартал не перевищує у розрахунку на місяць 62 проценти мінімальної зарплати. По 100 карбованців — матерям, які перебувають у частково оплачуваній відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, дітям військовослужбовців строкової служби, безробітним, у яких розмір допомоги по безробіттю не перевищує мінімальної зарплати, студентам, учням професійно-технічних навчальних закладів, які одержують стипендію (крім тих, які перебувають на повному державному утриманні). Одноразові грошові виплати проводяться за місцем одержання пенсій, стипендій, допомоги.

Прес-служба Прем'єр-міністра України.

БЕЗРОБІТНОМУ — ДІЛЯНКУ ПІД ГОРОД

Велика рада Української селянської демократичної партії підтримала рішення Президента України про введення надзвичайного економічного стану і запропонувала свою концепцію.

1. Надзвичайний економічний стан спрямований на порятунок економіки України, на подальшу демократизацію суспільних відносин, демонополізацію, приватизацію сільськогосподарського і промислового виробництва, на гуманізацію суспільства, на припинення анархічного і злочинного накручування цін. Слід покласти край спекуляції, рекету, саботажу, пограбуванню народу.

2. Надзвичайний економічний стан вимагає негайної відставки Кабінету Фокіна та створення уряду національного порятунку.

Першочергове завдання нового уряду — нагромадження валютних коштів і забезпечення села всім необхідним для вчасного й успішного проведення сільськогосподарських робіт 1992 року. Надзвичайний економічний стан забезпечує вчасне і в повному обсязі проведення посівної 92-го року під контролем уряду і громадськості, всебічно сприяє розвиткові всіх продуктивних сил України.

3. Створюється — адміністративними заходами Президента — фінансово - розрахунковий паритет між містом і селом, між сільськогосподарським і промисловим виробництвом.

4. Усім фермерам надаються земля, техніка, пільгові кредити.

5. Здійснюється приватизація колгоспно - радгоспної власності. На базі нерентабельних колгоспів і радгоспів створюються акціонерні товариства (спілки) типу «місто — село» за випробуваною в світовій практиці триєдиною схемою (виробник с/г продукції — її переробник — той, хто надає техніку).

6. Спеціальним указом Президента мешканцям міст (у першу чергу безробітним, пенсіонерам, малозахищеним) надаються з фонду орних земель ділянки під городи.

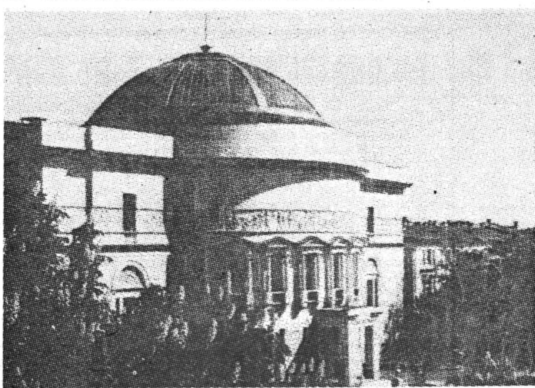
7. Надзвичайний економічний стан скасовує закони про надмірне оподаткування фермерів, сільськогосподарських кооперативів, індивідуальних власників.

Встановлюється єдиний мінімальний податок.

Оголошується, що головним джерелом прибутку незалежної України є не визиск трудящих, а високопродуктивна праця всіх виробників.

8. Утворюється сім економічних районів України (на зразок раднаргоспів), що сприятиме розвиткові продуктивних сил на основі конкуренції.

Саме такі дії відкриють «зелену» вулицю приватизації, зупинять вакханалію цін, гармонізують виробничі відносини і відносини між містом і селом, забезпечать продуктивність праці.

ДЖЕРЕЛА НАЩОГО ВІДРОДЖЕННЯ

(до 75-річчя Центральної Ради)

6 БЕРЕЗНЯ 1917 року з київської міської думи було знято біло-синьо-червоний триколір Російської імперії і вперше вивішено натомість незвичайний, незнайомий багатьом, жорстоко гнаний царем, синьо-жовтий національний український прапор та прапори найчисленніших тоді національних меншин Києва: біло-синій єврейський та польський малиновий з одноголовим орлом. Тоді ж замайорів і новий червоний революційний російський стяг, на ту пору єдиний для пролетарів і російської буржуазії. На Хрещатику під балконом міської думи, з якої виступали представники влади, зібрався тисячний натовп. Історія відкрила нову сторінку в житті українського народу. Писати її почала Центральна Рада.

Очолював Центральну Раду протягом усіх чотирнадцяти місяців Михайло Грушевський, який 12 березня повернувся до Києва із заслання. З його поверненням зародок Центральної Ради уже був сформований і Рада мала навіть своє невеличке приміщення — кімнату в будинку Педагогічного музею (нині Будинок вчителя) на вул. Володимирській. Ще 4 березня, довідавшись про петроградські події і зречення царя, дві найчисленніші українські організації — Товариство Українських Поступовців (ТУП) і українські соціал-демократи — почали дебатувати з приводу створення українського центрального осередку для координації діяльності українських організацій у нових умовах життя. Лідери Товариства поступовців, непартійної напівтаємної організації, що об'єднувала прогресивну українську інтелігенцію (С. Єфремов, Д. Дорошенко, Л. Старицька-Черняхівська та інші), запропонували структуру цього осередку у вигляді розширеної київської групи Товариства, куди б інші київські організації делегували своїх представників. Поступовці й надалі хотіли залишатися в ролі українського центру, яким вони фактично були в попередні роки.

Київські соціал-демократи, яких тоді очолював Дмитро Антонович, на відміну від проектованого поступовцями розширеного власного бюро, пропонували створити український осередок як окреме делегатське тіло, рівноправно складене з представників різних організацій. Антонович за кілька днів натхненної роботи зібрав і залучив до фундації свого осередку представників до десяти різних організацій — від профспілкових і кооперативних до церковних хорів включно. Щоб нейтралізувати претензії поступовців на лідерство в українському русі, у Антоновича виникла гадка запросити Михайла Грушевського, який в цей час відбував заслання, очолити координаційний осередок українства. Розрахунок Антоновича був простий. Михайло Грушевський до заслання був лідером українських поступовців і очолював український визвольний рух, за що й потрапив на заслання. Але під час його відсутності поступовці фактично відвернулися від Грушевського. Грушевський же на той час давно переріс політичні погляди поступовців, був критично настроєний щодо їхньої опортуністичної політики під час війни та вузько втаємниченої сфери діяльності.

Після кількох днів дебатів ці два угруповання дійшли згоди щодо організації українського осередку за схемою Антоновича. Потайки розраховуючи на повернення Грушевського в свої ряди, поступовці погодилися на його кандидатуру як голови осередку. Це й стало об'єднуючим моментом обох угруповань. На посаду заступника голови було висунуто дві кандидатури: Федора Крижанівського, представника кооператорів, та Дмитра Дорошенка, представника поступовців, «батька нації», як називала його за щирий український вигляд і великі вуса Старицька-Черняхівська, що фактично очолювала тоді київських поступовців. Значною більшістю голосів переміг Крижанівський. Це спричинило до відмови Дорошенка й поступовців від участі в новоствореному осередку, і вони зайняли очікувальну позицію.

Назва новоствореного осередку «Центральна Рада» пройшла без дебатів, її прийняли на противагу всяким місцевим, професійним чи класовим радам, що створювалися тоді у великій кількості звільненим від царизму народом. Осередок дрібних українських організацій, саме існування яких було проблематичним, не мав нічого, крім претензійної назви «Українська Центральна Рада» та визначного лідера українського руху відомого в Росії «мазепинця», тобто «зрадника», Михайла Грушевського. Одне слово, це було «бридке каченя», на яке органи місцевої влади та поважні російські революційні організації не звернули уваги.

У центрі політичного життя тодішнього зросійщеного Києва стояв Комітет об'єднаних громадських організацій, який утворився наступного після відречення царя від престолу дня і був визнаний Тимчасовим урядом як його представництво в Києві. До складу комітету входили представники міської думи, земського і міського союзів, Ради солдатських депутатів, Ради робітничих депутатів тощо. Провід у комітеті належав російським партіям кадетів та соціал-демократів. До комітету входили також есери, бундівці, представники польських організацій і два чи три українці, що, як казав тоді Грушевський, непомітно «пропхались» до комітету від інших організацій. Наприклад, незмінний редактор «Нової Ради» Андрій Ніковський був представником «Городского Союза», а Сергій Єфремов — представляв журналістів. Комітетові об'єднаних громадських організацій були чужі інтереси українців, чи як їх тоді називали «тубільного малорусского населения».

Центральна Рада і комітет стартували в нервових умовах. Поки українці після багатовікового гніту й сидіння в глибокому підпіллі, — згадував у «Споминах» Грушевський, — «починали обережно виповзати на світ божий і розглядатись, куди б їм приткнутися, прудкі російські демократи, що працювали легально, швидко обсадили всі видні посади старої царської машини, зайняли кращі громадські приміщення і вже з нових позицій почали запрошувати українство до співпраці, лицемірно бідкаючись, що в Комітеті об'єднаних громадських організацій так мало виявилось українців, мовляв, треба було б число їх дещо збільшити». Комітету дістався в спадщину від царського режиму готовий адміністративний апарат, налагоджена преса — газети, журнали і, що особливо важливо, — психологічна перевага. Комітет мав за собою Тимчасовий уряд і приємну свідомість, що в конфлікті з українцями, його підтримає вся Росія, однаково і революційна, і контрреволюційна, тим часом, як українці абсолютно не знали, на кого можуть рахувати, кого мають за собою».

З початком війни, ще в липні 1914 року царський указ повністю ліквідував жалюгідну українську пресу, тому на початку березня 1917 року в Києві й у всіх малоросійських губерніях не виходило жодної української газети і журналу. До українства офіційна влада ставилася упереджено, намагаючись не компрометувати себе ближчими зв'язками з українцями, тим паче участю в українських організаціях, що розцінювались як прояв сепаратизму, спрямований проти «єдиної і неділимої» Росії.

Після Лютневої революції неприязнь або й ворожнеча до українства набрали замаскованих форм. Першочергове завдання, твердили представники нової революційної влади в Росії, — це захист від внутрішньої контрреволюції і від зовнішнього ворога завоювань російської революції, яка дала всім народам Росії свободу. Національне питання українцям ставити не варто, воно другорядне і розв'яжеться автоматично; для цього не треба створювати ніяких національних українських організацій, ніяких українських представництв в органах влади. В інтересах закріплення завоювань революції українцям необхідно об'єднуватися з російськими демократами, скріплювати єдиний революційний фронт, а не розпорошувати сили на створення паралельних національних організацій на кшталт Центральної Ради.

Незважаючи на таку обстановку, Центральна Рада народилась. Перше її засідання відбулося 14 березня, надвечір, у приміщенні Педагогічного музею, що через кілька місяців став офіційним будинком Центральної Ради. Грушевський прийшов туди вперше. На нього вже чекали. Представництво було більш ніж скромним: Крижанівський (заступник голови Ради) та Коваль від кооперативних організацій, Антонович — від співочих товариств і Червоного Хреста, де він відбував військову службу. Стешенко — від учительських організацій, Веселовський — від соціал-демократів та політехнічного інституту. Були один чи два робітники від «Арсеналу», два представники студентських організацій і два солдати, загітовані студентами, присутність яких символізувала зв'язок з армією.

Центральна Рада в такому випадковому складі не могла репрезентувати 30 мільйонів українського народу, тому на першому ж засіданні, крім найближчих заходів, пов'язаних з організацією та участю українців у двох наступних міських маніфестаціях 16 і 19 березня, на яких український народ мав заявити про своє існування, було прийнято рішення відразу ж після Великодня 6—8 квітня провести Український Національний конгрес представників усіх верств українського народу і на ньому вибрати представницький склад Центральної Ради. Грушевський сформулював програму і платформу Центральної Ради як осередку українського громадянства, що об'єднується незалежно від класової чи професійної приналежності в громадську організацію. Основна мета — добитися від Тимчасового уряду визнання і проголошення Декларації про національно-територіальну автономію України.

Одночасно з першим засіданням Центральної Ради у великому залі Педагогічного музею відбувався «Перший вільний кооперативний з'їзд Київщини». Це було показове і представницьке зібрання, яке вітала міська дума і Комітет громадських організацій Києва. Коли на з'їзді дізналися про Українську Центральну Раду, Грушевського запросили на нього і обрали почесним головою. Того ж вечора він кілька разів виступав на з'їзді. За відсутністю української преси кооперативний з'їзд відіграв важливу роль в поширенні інформації про Центральну Раду та майбутній Український національний конгрес.

Усвідомлюючи першочергову роль преси, Центральна Рада на першому засіданні вирішила терміново організувати випуск інформаційного листка «Вісті Центральної Ради», з тим щоб уже 19 березня розповсюдити його перший випуск на українській маніфестації, а на основі колишньої української газети «Рада» створити орган Центральної Ради «Нова Рада».

З найближчих справ Центральної Ради була участь 16 березня у «Святі свободи», яке проводили міські власті на підтримку Тимчасового уряду і нового демократичного ладу в Росії. Вирішено було для проби ризикнути винести на маніфестацію, крім революційних червоних прапорів, невелику кількість синьо-жовтих національних, а після цієї репетиції, коли все буде гаразд, провести свою, українську маніфестацію.

Спроба вдалась. Українська депутація на міській маніфестації, що розпочалася о 9-й годині ранку, а закінчилася тільки о 6-й вечора, хоча й була невеликою, але мала ефектний і організований вигляд. Серед моря червоних революційних прапорів і загальнореволюційних гасел російською мовою невелике число синьо-жовтих прапорів і українських гасел на підтримку революції і Тимчасового уряду не тільки розширювали маніфестацію, але й свідчили про єдність революційного фронту на чолі з російською демократією.

У неділю, 19 березня, Центральна Рада, провела свою маніфестацію, що стала першою українською маніфестацією в новітній історії України. Того весняного дня, коли сонце топило залежаний сніг і розливався Дніпро, пробуджувалися природа і люди, українство вийшло з підпілля і голосно заявило про своє національне право.

Святково прикрашені колони маніфестантів з синьо-жовтими прапорами, хоругвами, портретами Шевченка збиралися на площі перед Володимирським собором, звідти процесії йшли на Хрещатик, повз міську Думу, з балкона якої їм «оказывали внимание» міські власті та представники Комітету громадських організацій. Від Думи процесії прямували до Софіївського майдану на віче. Грушевський ішов у громаді Центральної Ради разом з дочкою Катериною.

Коли процесія, в якій ішов Грушевський, порівнялася з балконом міської Думи, барон Штейнгель, що представляв українців у IV державній Думі, на адресу Грушевського, як провідника українського руху, що постраждав від царизму, виголосив привітальну промову. Грушевський на це відповів короткою подякою, але радісно збуджений народ підхопив його на руки і поніс на балкон міської думи. Перед лицем Тараса, морем синьо-жовтих національних прапорів Грушевський закликав український народ присягнути на вірність багатостраждальній неньці-Україні, виконати великий історичний обов'язок — відродити втрачену державність, пісню, волю і право.

Кульмінацією дійства стало українське народне віче на Софіївському майдані. Людська ріка заповнила не лише Софіївський і Михайлівський майдани, але й усі прилеглі вулиці й провулки.

Маніфестація і перше українське віче досягли своєї мети. Вони показали російським властям Києва — «матери городов русских», що український рух, очолюваний Центральною Радою, не потаємна групка, куплених Австро-Угорською імперією українських інтелігентів, а жива повнокровна національна сила, яка прагне бути господарем в своїй хаті і на своїй землі.

Леонід РЕШОДЬКО,
професор Київського держуніверситету.

(Закінчення буде).

Замість а...

І ЗА... ЗБРА... МА...

Скажу відв... Україні, ще ... триватиме піс... му візьмуть ... дожні колект... так і самодія... ви. Очікуєтьс... гостей, зокре... Чехо-Словач... учасники ... щатиком і ви... й гостями мі... жності. Спо... них імпровіз... кінці цього ... — у зведено...

Такий вигля... українська хо... чена 150-річ... Миколи Лисе... протягом дво... в Києві.

— Цей фе... асамблея, — ... ської спілки ... дієвський, — ... реальний ста... стецтва. Як ... професійного... ву не впали ... довитисьо... повинно б... рмою, і за з... з нас оглянут... в якому рег... подих цього ... ступі кожного...

Сув'язь т... — виконав... сьогодні втр... «бермудськи... дить до пара... хач не знає ... самобутнього... дрис Лятошин...

Мабуть, Л... «вхожа» с... виднокола. ... лишається по... жімо, з його ... творів лише ... сьогоднішню ... чому перед... поставлена л... га чи радш... з них має ... ного марафо... Миколи Лисе... му покладак... цію і профе...

...Отже, пі... рею зазвуча... душ молито... кий, Єдиний, ... і багатотися... цю пісню-мо... єму серці.

Хочеться ... асамблея не... роварним» ... ми звикли і ... няємо «мал... від справжн... тецтва.

Бо шаров... ось з націо... ціонально... чно гірше. ... на поміч ус... українського...

Отже — ...

К...

..., що в Комітеті об'єднаних ...льких організацій так мало ви... українців, мовляв, треба бу... їх дещо збільшити». Ко...дістався в спадщину від цар...режиму готовий адміністратив...арат, налагоджена преса — ...журнали і, що особливо важ... психологічна перевага. Ко...ав за собою Тимчасовий уряд ...ремну свідомість, що в кон...з українцями, його підтримає ...сія, однаково і революційна, і ...волюційна, тим часом, як ук...абсолютно не знали, на кого ...рахувати, кого мають за со...

...патком війни, ще в липні 1914 ...арський указ повністю ліквіду...лючіцію українську пресу, то...початку березня 1917 року в ...у всіх малоросійських губер...виходило жодної української ...журналу. До українства офі...влада ставилася упереджено, ...очись не компрометувати себе ...ми зв'язками з українцями,

...АЩОГО ...ЕННЯ

...ної Ради)

...е участю в українських орга..., що розцінювались як прояв ...ризму, спрямований проти ...і неділимої» Росії.

...Лютневої революції непри...ю й ворожнеча до українства ...замаскованих форм. Першо... завдання, твердили пред...нової революційної влади в ...— це захист від внутрішньої ...еволюції і від зовнішнього во...воювань російської революції, ...всім народам Росії свободу. ...альне питання українцям ста...варто, воно другорядне і роз...ся автоматично; для цього не ...ствоорювати ніяких національ...раїнських організацій, ніяких ...льних представництв в органах ...В інтересах закріплення заво...революції українцям необхід...днуватися з російськими де...ами, скріплювати єдиний ре...ний фронт, а не розпорошува...на створення паралельних ...альних організацій на кштапт ...ної Ради.

...ажаючи на таку обстанов...нтральна Рада народилась. ...її засідання відбулося 14 бе...надвечір, у приміщенні Педа...го музею, що через кілька мі...тав офіційним будинком Цент... Ради. Грушевський прийшов ...перше. На нього вже чекали. ...авництво було більш ніж ...ним: Крижанівський (заступник ...Ради) та Коваль від коопера... організацій, Антонович — ...вочих товариств і Червоного ...де він відбував військову ... Стешенко — від учитель...організацій, Веселовський — ...іал-демократів та політехніч...ституту. Були один чи два ро...від «Арсеналу», два предс...студентських організацій і ...дати, загітовані студентами, ...ість яких символізувала зв'я...мією.

...ральна Рада в такому випад...склад не могла репрезенту...мільйонів українського наро...му на першому ж засіданні, ...айближчих заходів, пов'язаних ...ізацією та участю українців у ...ступних міських маніфестаці...й 19 березня, на яких україн...народ мав заявити про своє ...ня, було прийнято рішення ...ж після Великодня 6—8 ...провести Український Націо...й конгрес представників усіх ...українського народу і на ньо...брати представницький склад ...льної Ради. Грушевський ...ював програму і платформу ...льної Ради як осередку украї...о громадянства, що об'єднує ...езалежно від класової чи про...ї приналежності в громадську ...ацію. Основна мета — добн...ід Тимчасового уряду визнан...роголошення Декларації про ...ально-територіальну автономію ...и.

...очасно з першим засіданням ...ьної Ради у великому залі Педагогічного музею відбувався «Перший вільний кооперативний з'їзд Київщини». Це було показове і представницьке зібрання, яке вітала міська дума і Комітет громадських організацій Києва. Коли на з'їзді дізналися про Українську Центральну Раду, Грушевського запросили на нього і обрали почесним головою. Того ж вечора він кілька разів виступав на з'їзді. За відсутністю української преси кооперативний з'їзд відіграв важливу роль в поширенні інформації про Центральну Раду та майбутній Український національний конгрес.

Усвідомлюючи першочергову роль преси, Центральна Рада на першому засіданні вирішила терміново організувати випуск інформаційного листка «Вісті Центральної Ради», з тим щоб уже 19 березня розповсюдити його перший випуск на українській маніфестації, а на основі колишньої української газети «Рада» створити орган Центральної Ради «Нова Рада».

З найближчих справ Центральної Ради була участь 16 березня у «Святі свободи», яке проводили міські власті на підтримку Тимчасового уряду і нового демократичного ладу в Росії. Вирішено було для проби ризикнути винести на маніфестацію, крім революційних червоних прапорів, невелику кількість синьо-жовтих національних, а після цієї репетиції, коли все буде гаразд, провести свою, українську маніфестацію.

Спроба вдалась. Українська депутація на міській маніфестації, що розпочалась о 9-й годині ранку, а закінчилася тільки о 6-й вечора, хоча й була невеликою, але мала ефектний і організований вигляд. Серед моря червоних революційних прапорів і загальнореволюційних гасел російською мовою невелике число синьо-жовтих прапорів і українських гасел на підтримку революції і Тимчасового уряду не тільки розширювали маніфестацію, але й свідчили про єдність революційного фронту на чолі з російською демократією.

У неділю, 19 березня, Центральна Рада провела свою маніфестацію, що стала першою українською маніфестацією в новітній історії України. Того весняного дня, коли сонце топило залежалий сніг і розливався Дніпро, пробуджувалися природа і люди, українство вийшло з підпілля і голосно заявило про своє національне право.

Святково прикрашені колони маніфестантів з синьо-жовтими прапорами, хоругвами, портретами Шевченка збиралися на площі перед Володимирським собором, звідти процесії йшли на Хрещатик, повз міську Думу, з балкона якої їм «оказывали внимание» міські власті та представники Комітету громадських організацій. Від Думи процесії прямували до Софіївського майдану на віче. Грушевський ішов у громаді Центральної Ради разом з дочкою Катериною.

Коли процесія, в якій ішов Грушевський, порівнялася з балконом міської Думи, барон Штейнгель, що представляв українців у IV державній Думі, на адресу Грушевського, як провідника українського руху, що постраждав від царизму, виголосив привітальну промову. Грушевський на це відповів короткою подякою, але радісно збуджений народ підхопив його на руки і поніс на балкон міської думи. Перед лицем Тараса, морем синьо-жовтих національних прапорів Грушевський закликав український народ присягнути на вірність багатостраждальній неньці-Україні, виконати великий історичний обов'язок — відродити втрачену державність, волю і право.

Кульмінацією дійства стало українське народне віче на Софіївському майдані. Людська ріка заповнила не лише Софіївський і Михайлівський майдани, але й усі прилеглі вулиці й провулки.

Маніфестація і перше українське віче досягли своєї мети. Вони показали російським властям Києва — «матери городов русских», що український рух, очолюваний Центральною Радою, не потаємна групка, куплених Австро-Угорською імперією українських інтелігентів, а жива повнокровна національна сила, яка прагне бути господарем в своїй хаті і на своїй землі.

Леонід РЕШОДЬКО,
професор Київського державного університету.

(Закінчення буде).

Замість анонса

І ЗАСПІВАЄ ЗБРАТАНИЙ МАЙДАН

Скажу відразу: такого у нас, в Україні, ще не було—десять годин триватиме пісенний марафон, у якому візьмуть участь найвідоміші художні колективи — як професійні, так і самодіяльні — з усієї держави. Очікується приїзд і зарубіжних гостей, зокрема з Канади, ФРН, Чехо-Словаччини... А наступного дня учасники ... фон... ойдуть Хрещатиком і виступлять перед киянами й гостями міста на майдані Незалежності. Спочатку поодинці, на різних імпровізованих сценах, а наприкінці цього грандіозного концерту — у зведеному хорі.

Такий вигляд матиме перша Всеукраїнська хорова асамблея, присвячена 150-річчю з дня народження Миколи Лисенка, яка відбудеться протягом двох останніх днів травня в Києві.

— Цей фестиваль чи точніше — асамблея, — каже голова Всеукраїнської спілки музичних діячів А. Авдієвський, — ... продемонструвати реальний стан нашого хорового мистецтва. Як і розкрити можливості професійного підходу. Щоб ми знову не впали в «казан» дешевої видовищност... асов... культури. То повинно б... щось ... ає — і за формою, і за змістом. Треба кожному з нас оглянутися довкола і побачити, в якому регіоні хто живе. І щоб подих цього регіону відчувався у виступі кожного колективу.

Сув'язь триєдності: композитор — виконавець — слухач у нас сьогодні втрачена, стала своєрідним «бермудським трикутником». І доходить до парадоксів: український слухач не знає навіть творчості такого самобутнього композитора, як Борис Лятошинський.

Мабуть, Лисенкова музика більш «вхожа» с... дні... наші культурні виднокола. ... ще багато залишається поза нашою увагою. Скажімо, з його дванадцяти оперних творів лише третина «пробилася» на сьогоднішню українську сцену. Ось чому перед учасниками асамблеї поставлена лише одна творча вимога чи радше — побажання: кожен з них має виконати під час пісенного марафону бодай один твір Миколи Лисенка. А в усьому іншому покладаються на творчу інтуїцію і професійний смак виконавців.

...Отже, під першою літньою зорею зазвучать, доткнуться наших душ молитовні слова: «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни...». І багатотисячний майдан підхопить цю пісню-молитву, понесе її в своєму серці.

Хочеться тільки, щоб ця хорова асамблея не стала ще одним «шароварним» шоу-парадом, до яких ми звикли і досі не завжди відрізняємо «малоросійську» бутафорію від справжнього українського мистецтва.

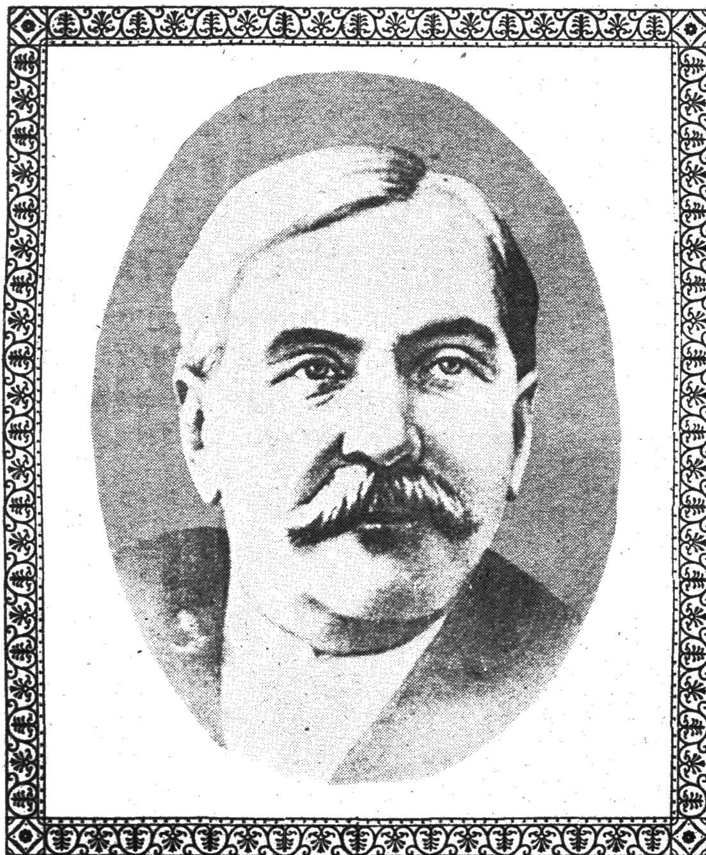
Бо шаровари ми вже надбали, а ось з національною гідністю, з національною гордістю — гірше. Значно гірше. А тому маємо кликати на поміч усіх великих синів і дочок українського народу.

Отже — й Миколу Лисенка.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

ПАРТИТУ...

Завтра виповнюється 150 років від дня народження Миколи ЛИСЕНКА

У липні ... України ... 150-річчя ві... ка». Тоді ж ... нізаційний ... видатного ... В україн...

— Свят... почалося у ... ла Лариса ... по 8 берез... ли опери ... вича «Різд... талка Полт... та інші. Х... мбіта» ви... рових твор... зокрема к... роги». До ... свят відбул... тична конц... чена творч...

Нині у ... раїни відб... вечори, пр... Лисенку.

— Поді... обмине й ... ки?

— Окрі... чора, що ... нагоди в ... атрі опери ... імені Тар... і 31 трав... асамблея ... ва, в якій ... провідні ... держави.

До речі... ний фести... музики, я... жовтні в ... ятиме поп... основопол... музики.

З ШЕВЧЕНКО...

Ким же він був для України — Микола Віталійович Лисенко? Де витоки його могутньої сили?

Пошуки їх слід розпочинати, очевидно, з того березневого дня року 1842-го, коли в ротмістра Орденського Кірасирського полку Віталія Романовича та його юної дружини — вихованки Смольного інституту шляхетних дівчат Ольги Єриміївни Лисенків народився первісток Микола.

Початкову освіту хлоп'я здобувало в київських пансіонах Вейля і Гедуена. Його вчителями були Нейнквич та Пономарьов (Паночіні). Невдовзі Лисенко грав уже досить складні твори Ліста. А згодом, навчаючись у Харківській гімназії, продовжив музичні студії у відомого музиканта Миколи Дмитрієва. Тоді ж брав участь у приватних камерних концертах харківського мецената Ф. Голіцина. Може б доля вторувала юнакові шлях піаніста-віртуоза, якби не потрапили йому з Михайлом Старицьким (Лисенковим троюрідним братом) заборонені тоді вірші Шевченка. «Ми,— згадував Старицький,— цілу ніч читали їх, захоплюючись і формою, і словом, і сміливістю змісту... Лисенко, що звик до російської та французької мов, був особливо вражений і зачарований музичною звучністю і силою простого народного слова».

Потім був Київський університет, де аж вирувало громадське життя. «Лисенко, що ховав у собі лише проблиски національних симпатій, навіяних йому з дитинства, тепер, мов сліпець після зняття катаракти, прозрів, — писала Оксана Стешенко.— І це чудо приголомшило його: усе, що ховалось у тайниках його серця, спалахнуло яскравим полум'ям, у якому згоріли всі його панські спогади, а всі прагнення згуртувалися в одну широку любов до рідного народу».

Не дивно, що згодом, в найпрестижнішому у тогочасній Європі музичному навчальному закладі — Лейпцігській консерваторії, де за взірець брали найвишуканіші зразки музичної класики, Лисенко напише музику до Шевченкового «Заповіту». Звідси й розпочнеться відлік його композиторського доробку.

У Лейпцігу ж вийдуть і перші два «Збірники українських народних пісень для голосу в супроводі фортепіано», започаткувавши ще один напрямок діяльності Лисенка. Загалом же ним видано сім збірників народних пісень для голосу й фортепіано (по 40 обробок пісень), 12 десятків хорових обробок, дві збірки для дітей та юнацтва, колядки, щедрівки, веснянки, купальська справа, весілля — загалом понад півтисячі обробок українських народних пісень видано ним за життя. Частину цього скарбу не перевидано й досі!..

Його Шевченкіана просто таки вражає... Історія світової культури не знає іншого прикладу, коли б на вірші одного поета одним композитором було створено такий величезний доробок. Лише за життя композитора вийшли друком 82 музичні твори, що склали збірку «Музика Миколи Лисенка до «Кобзаря»... ка». Окре... цілі зши... Л. Ідзиков... вом чи В... ровані він... ний і чор... невід'ємни... ту чи не ... родини кі... початку н... лоспіви, а... реіа, кант... народним... визнані п... вого жанр... є окрасо... ських і п... усього сві...

І що ж... плоть від ... композито... ли не обм... національ... На його ... нанні сам... йовича та ... движників ... шуканні ... зики й м... рівновати ... раїнською ... ченою ста... діяльність ... 1908 роц... їнського ... першого ... ку, який ... національ... нуючи на ... твори Ліс... на, украї... мав на м... ний рів... обивателя... міння шед... стецтва, ... ним оцін... культури ... тецькому ... композито... створення ... стецького ...

ВАЄ
НИЙ
ЦАН

ого у нас, в
—десять годин
рафон, у яко-
йвідоміші ху-
к професійні,
усієї держа-
і зарубіжних
нади, ФРН,
аступного дня
ойдуть Хре-
еред киянами
йдані Незале-
динці, на різ-
нах, а напри-
го концерту

перша Все-
блея, присвя-
народження
відбудеться
днів травня

и точніше —
ва Всеукраїн-
іячів А. Ав-
емонструвати
хорового ми-
можливості
Щоб ми знô-
дешевої ви-
льтури. То
е — і за фо-
еба кожному
а і побачити,
иве. І щоб
чувався у ви-

композитор
ухач у нас
своєрідним
ом». І дохо-
їнський слу-
чості такого
ра, як Бо-

зика більш
ші культурні
е багато за-
вагою. Ска-
ги оперних
обилася» на
сцену. Ось
асамблеї
орча вимо-
ання: кожен
д час пісен-
один твір
сьому іншо-
орчу інтуї-
виконавців.
ітньою зо-
ься наших
Боже Вели-
у храни...».
н підхопить
е її в сво-

ця хорова
дним «ша-
до яких
жди відріз-
бутафорію
кого мис-

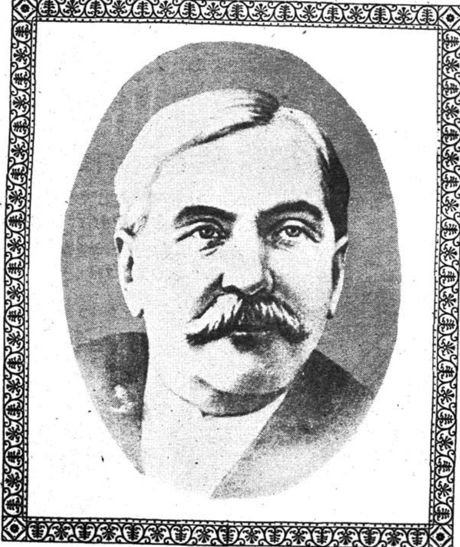
надбали, а
істю, з на-
ірше. Зна-
мо кликати
ів і дочок

енка.

лодимир
СЬКИЙ.

ПАРТИТУРА СВЯТА

Завтра виповнюється 150 років від дня народження Миколи ЛИСЕНКА

У липні минулого року Кабінет Міністрів України видав спеціальну постанову «Про 150-річчя від дня народження Миколи Лисенка». Тоді ж було сформовано урядовий організаційний комітет по відзначенню ювілею видатного композитора.

В українських діаспорах Канади, США, Німеччини, Австралії вже почалися урочистості, присвячені цій даті. Про те, як проходитимуть вони на Батьківщині генія, де нинішній рік оголошено роком Лисенка, розмова з міністром культури України Ларисою ХОРОЛЕЦЬ.

— Святкування вже розпочалося у Львові,— сказала Лариса Іванівна.— З 1 по 8 березня тут прозвучали опери Миколи Віталійовича «Різдвяна ніч», «Наталка Полтавка», «Ноктюрн» та інші. Хорова капела «Трембіта» виконала багато хорових творів композитора, зокрема кантату «Б'ють пороги». До речі, в програмі свят відбулася науково-практична конференція, присвячена творчості композитора.

Нині у всіх областях України відбуваються урочисті вечори, присвячені Миколі Лисенку.

— Подія, зрозуміло, не обмине й столицю республіки?

— Окрім урочистого вечора, що відбудеться з цієї нагоди в Національному театрі опери й балету України імені Тараса Шевченка, 30 і 31 травня в Києві пройде асамблея хорового мистецтва, в якій візьмуть участь провідні колективи нашої держави.

До речі, й III Міжнародний фестиваль української музики, який проходитиме в жовтні в Києві, також сприятиме популяризації творів основоположника української музики.

— Як до жовтневого перевороту 1917-го, так і після нього творчість багатьох українських світил музики не те що не пропагувалася в світі, але часто замовчувалася. Не уникнув цього й Микола Віталійович. Його «Тараса Бульбу» так і не поставили за життя композитора. А скільки творів генія вилучали в злощасні 30-ті за так звану ідейну невідповідність! Та й нині в творчій біографії чарівника звуків ще залишаються «білі плями». Чи не передбачаються заходами наукові зібрання для об'єктивного, широкого осмислення творчого доробку композитора?

— Так. У травні в Києві заплановано провести Міжнародну наукову конференцію. Її мета — посилення авторитету Лисенка як на Україні, так і за її межами.

— Прикро, але ж деякі твори композитора не перевидавалися жодного разу після його смерті. Щось робиться в цьому напрямку?

— Незабаром у видавництві «Музична Україна» вийде монографія «Микола Лисенко», вперше побачить світ двотомник «Солоспіви», куди ввійшли твори композитора на слова українських поетів.

— Нещодавно уряд, Мінкультури та Спілка композиторів України заснували найвищу нагороду для композиторів і музикознавців — премію Миколи Лисенка. Чи змінюватиме вона свій «статус»?

— Мінкультури докладає багато зусиль, щоб ця премія стала в майбутньому найвищою державною нагородою. Нарівні з Шевченківською премією.

— Відомо, що оргкомітетом прийнято рішення й про проведення Міжнародного конкурсу виконавців імені Миколи Лисенка на базі Республіканського.

— І проходитиме він у Києві, Харкові й Одесі з 21 вересня по 30 листопада. В ньому візьмуть участь вокалісти, скрипалі, віолончелісти й піаністи. А в грудні столиця влаштовуватиме заключний концерт переможців Всеукраїнського й Міжнародного конкурсів імені Миколи Лисенка. Сподіваюся, що це стане великою подією в культурному житті України.

Інтерв'ю провів Володимир ТЕТЕРУК, спеціальний кореспондент «Голосу України».

З ШЕВЧЕНКОВОЇ КОЛИСКИ

Ким же він був для України — Микола Віталійович Лисенко? Де витоки його могутньої сили?

Пошуки їх слід розпочинати, очевидно, з того березневого дня року 1842-го, коли в ротмістра Орденського Кірасирського полку Віталія Романовича та його юної дружини — вихованки Смольного інституту шляхетних дівчат Ольги Єриміївни Лисенків народився первісток Микола.

Початкову освіту хлоп'я здобувало в київських пансіонах Вейля і Гедуена. Його вчителями були Нейнквич та Поноцний (Паночіні). Невдовзі Лисенко грав уже досить складні твори Ліста. А згодом, навчаючись у Харківській гімназії, продовжив музичні студії у відомого музиканта Миколи Дмитрієва. Тоді ж брав участь у приватних камерних концертах харківського мецената Ф. Голіцина. Може б доля вторувала юнакові шлях піаніста-віртуоза, якби не потрапили йому з Михайлом Старицьким (Лисенковим троюрідним братом) заборонені тоді вірші Шевченка. «Ми,— згадував Старицький,— цілу ніч читали їх, захоплюючись і формою, і словом, і сміливістю змісту... Лисенко, що звик до російської та французької мов, був особливо вражений і зачарований музичною звучністю і силою простого народного слова».

Потім був Київський університет, де аж вирувало громадське життя. «Лисенко, що ховав у собі лише проблиски національних симпатій, навіяних йому з дитинства, тепер, мов сліпець після зняття катаракти, прозрів, — писала Оксана Стешенко.— І це чудо приголомшило його: усе, що ховалось у тайниках його серця, спалахнуло яскравим полум'ям, у якому згоріли всі його панські спогади, а всі прагнення згуртувалися в одну широку любов до рідного народу».

Не дивно, що згодом, в найпрестижнішому у тогочасній Європі музичному навчальному закладі — Лейпцігській консерваторії, де за взірець брали найвишуканіші зразки музичної класики, Лисенко напише музику до Шевченкового «Заповіту». Звідси й розпочнеться відлік його композиторського доробку.

У Лейпцігу ж вийдуть і перші два «Збірники українських народних пісень для голосу в супроводі фортепіано», започаткувавши ще один напрямок діяльності Лисенка. Загалом же ним видано сім збірників народних пісень для голосу й фортепіано (по 40 обробок пісень), 12 десятків хорових обробок, дві збірки для дітей та юнацтва, колядки, щедрівки, веснянки, купальська справа, весілля — загалом понад півтисячі обробок українських народних пісень видано ним за життя. Частину цього скарбу не перевидано й досі!..

Його Шевченкіана просто-таки вражає... Історія світової культури не знає іншого прикладу, коли б на вірші одного поета одним композитором було створено такий величезний доробок. Лише за життя композитора вийшли друком 82 музичні твори, що склали збірку «Музика Миколи Лисенка до «Кобзаря» Тараса Шевченка». Окремі випуски або й цілі зшитки-серії, видані Л. Ідзиковським, В. Корейвом чи В. Бесселем, декоровані віньєтками в червоний і чорний кольори, стали невід'ємним атрибутом побуту чи не кожної української родини кінця минулого — початку нашого століття. Солоспіви, ансамблі, хори а'сарella, кантати... Одні стали народними піснями, інші — визнані перлинами романсового жанру, треті й сьогодні є окрасою концертів аматорських і професійних хорів усього світу.

І що характерно: будучи плоть від плоті національним композитором, Лисенко ніколи не обмежувався вузьконаціональними інтересами. На його концертах у виконанні самого Миколи Віталійовича та його учнів і сподвижників кияни чули найвишуканіші твори світової музики й мали можливість порівнювати її з музикою українською. Особливо насиченою стає його концертна діяльність з відкриттям у 1908 році Київського Українського Клубу — цього першого легального осередку, який провадив відверто національну політику. Виконуючи на його концертах твори Ліста, Шумана, Шопена, український композитор мав на меті підняти загальний рівень провінційного обивателя-малороса до розуміння шедеврів світового мистецтва, зробити його здатним оцінити місце власної культури у світовому мистецькому процесі. І водночас композитор виношує ідею створення національного мистецького навчального закладу, яким і стає відкрита в 1904 році Музично-драматична школа. Саме тут вперше в історії було запроваджено курс української драми та відкрито класи гри на народних інструментах. Серед викладачів навчального закладу були Г. Хоткевич та І. Кучугура-Кучеренко.

Окрема сторінка — відносини композитора з київською адміністрацією. Вона й шанувала його, й боялася його національного духу, вважала, що кожен концерт Лисенка є демонстрацією, а сам він — гаслом... Микола Віталійович усвідомлював, що вже сама популярність його серед українців є для нього небезпекою. Але не сходив зі свого подвижницького шляху, розуміючи, що національне почуття мусить чимось живитися.

Справжньою подією стало святкування 35-річчя Лисенкової творчої діяльності, яке почалося у 1903 році на Західній Україні і невдовзі охопило багато регіонів Російської Імперії. Воно засвідчило: творчість українського композитора зрозуміла найширшим народним масам. І саме собою сталося, що весь процес збирання коштів на пам'ятник Тарасу Шевченку в Києві та всі справи по відзначенню 50-річчя від дня смерті Кобзаря зосередились у Київському Українському Клубі, де організували Центральний комітет на чолі з Миколою Лисенком. Цей Клуб з головою його Ради старійшин М. Лисенком і зокрема «Центральный комитет по вопросу празднования 50-летия смерти Т. Г. Шевченко», як зазначено в одній з поліційних справ 1911 року, викликали прискіпливу увагу не лише з боку київської адміністрації, але навіть впали в око міністру внутрішніх справ царської Росії П. Столипіну, який особисто рекомендував знайти спосіб «к прекращению деятельности означенного комитета».

Зірване тоді в Києві Шевченкове свято все ж таки відбулося. Але в Москві. Його фіналом стало виконання Лисенкової кантати «Б'ють пороги» в залі Московської консерваторії та вшанування самого композитора, в особі якого присутні вітали Україну. Після такої акції доля Київського Українського Клубу і самого Лисенка була вирішена: прийнято ухвалу про закриття Клубу «навсегда» і «возбуждение против виновных (членів Ради старійшин клубу) уголовного преследования за антиправительственную деятельность».

Гірке відлуння тих днів — втрачені національні культурницькі орієнтири. Сьогодні мусимо знову починати із загальної мистецької і громадської просвіти найширших верств. Знову маємо замислитися: ким же був для України Микола Лисенко? І чи зуміємо самі на новому злеті українського відродження знайти в собі здатність до самозречення в ім'я України, як це зумів зробити великий композитор?

Роксана СКОРУЛЬСЬКА, завідуюча Меморіальним музеєм Миколи Лисенка в Києві.

Жарт номера

Що ціни високі —
нас цим не злякати!
Що пусто в
крамницях—
нас це не страшить!
Не вперше нам пасок
тугіш затягати
І ребрами також
не вперше світить...

Володимир
ВДОВИЧЕНКО,
черговий оптиміст
«Куреня».

Мал. Сергія
ФЕДЬКА.

Міні-казка

ДЕРЖАВНИЙ ЗЛОЧИНЕЦЬ

— Ти, чоловіче, не хвилюйся, через п'ять хвилин не буде закінчено! — кат не поспішаючи, з любов'ю гострив сокиру.

— Тебе як звати?

— Грицько, — зітхнувши, відповіла жертва.

— Грицько,— повторив кат. — Напевно, годувальник?

— Вісім душ дітей.

— А-я-яй! — похитав головою.— А що накоїв, за що тобі смертну кару присудили?

— Ні за що.

— Як це так — ні за що? Зовсім?

— Зовсім.

— Так не буває.

— Святий хрест! — перехрестився Грицько.

— А я кажу — так не буває, щоб зовсім — ні за що!.. То й не підніметься в мене рука відрубати голову ні в чому не винній людині! — Кат відклав сокиру вбік, зняв каптур й уважно подивився на свою жертву.

Грицько тільки розвів руками.

— Вірю, по очах бачу, що ти хороша людина, але... Це що ж виходить,—виходить, що наш цар несправедливий, просто так, не дивлячись, укази підписує? — почухав своє давно не голене підборіддя кат.

— Виходить, так...

— А-а! — радісно заревів кат.— Отже, ти вважаєш нашого царя-батечка несправедливим? Та як ти посмів — холоп, щеня, виродок! Це ж державний злочин — назвати свого царя несправедливим, а ти — державний злочинець. За це я відрубаю тобі голову!

І відрубав.

Олександр ПЕРЛЮК.

Усьо чотко

РАДЯНСЬКИЙ СУПУТНИК

ЧУКОТСЬКА КАЗКА

Іван Іванович Казкар-Літописець, який нічим не впадає в очі, майже зовсім непомітна особа і начебто вірний підданий, склав одну казочку, із серії протисупутникових, і запустив її на орбіту. Навколо Землі.

Іван Іванович був не лише великим вигадувачем, але й дуже допитливим. Тому, склавши й запустивши казочку, замислився — цікаво, а через який час вона, казочка, зробить оберт, оббіжить орбіту й повернеться назад, до нього?

Казочка, незважаючи на її невеликий зміст, була досить тяжкою (а в Космосі виявилася ще й важкою), тому її орбіта мала бути значно витягнутою, досить довгою й доволі довгочасною. Отже, раніше, ніж через місяць, Іван Іванович на відомості не розраховував.

Однак відомості самі чекали на нього.

Це були три зовсім непомітні особи, ще непомітніші, ніж наш Іван Іванович.

Той, котрий був посередині, підійшов до Івана Івановича й відвернув лацкана піджака.

Як і у Бретшнейдера, там була бляха, а на ній написано «Пройдемте...».

Прийшли ці троє по Івана Івановича тому, що казочку свою запустив він упоперек обертанню Землі.

Тепер вивели й запустили на орбіту самого Івана Івановича — в напрямку обертання Землі. Й лише на півшляху — навколо.

Але не в Космос, а на довгий час: крутитися на одному й тому ж місці.

Анатолій ШЕВЧЕНКО.

Курінні мандри

АУКЦІОН

Розповім я вам, браття, історію! Почалося з того, що наше об'єднання вийшло на світовий ринок, де й продало англійцям верстат. Щоправда, один. Для виставки досягнень... минулого століття. І мене з напарником Льохою відрядили верстат наш встановити, бо англійці секрет поводження з такою технікою два покоління, як втратили.

З'їздили ми, довели все до пуття й на Пікаділлю сунули, сувенірчиків прикупити. Коли дивимося, напис: «Христя». І «велкам», тобто «вхід безплатний».

Отож, заходимо. Одверто кажучи, судячи з жіночого імені, сподівалися, що то шоу з дівчатами чи якийсь атракціон. З'ясувалося — аукціон. Продавали «Стіл із закускою», на полотні намальований, по-їхньому — натюрморт. І головне — недорого, якраз стільки, скільки за відрядження вдвох одержали. І тут мене напоумило цей морт для заводської їдальні придбати. Бо харчі хоч і не «натюр»-ральні, але добірні, не згірше від депутатського пайка. Уприкуску із перловкою добре піде. Отже, я їхньому старшому, котрий з молотком, показую, загорніть, мовляв. Бо в нас повна економічна самостійність.

Але ж ці капіталістичні акули не поступаються. Підхопився один, з сигарою, й бац — півтисячі докинув. Прикро мені стало, та що поробиш, як грошей катма... Але щоб цей експлуататорський виплодок надто не радів, показав йому популярний міжнародний жест з двох пальців, на зразок літери «у». Мовляв, вікторія буде за нами.

Отже, підніс я два пальці над головою, а товстосуми як заметушаться. З'ясувалося, цей жест їхньою означає — додаю ще дві сотні! Як побачив я, що молотобоєць пише на дошці «мою» цифру й до мене посміхається, аж закляк. Але той, з сигарою, покректав і ще півтисячі кинув. Тобто пронесло. Льоха сичить:

— Тікаймо, мерщій! Бо імперіалісти, вони ж агресивні, жах. Мармизу можуть начистити за твої понти.

Я й сам про це подумав. Та тільки ми до виходу, коли один при метелику мене зупиняє. Думав, відметелити хочуть. Я, звичайно, буржуйської гідри не боюся, але ж на роботу можуть написати. Та метелик повідомляє, що «Христя» за мою поведінку і як заохочення нового мислення преміює мене грецькою вазою, тим більше, що завдяки нам інтерес до торгу значно зріс. Взяли ми з Льохою вазу та й ходу...

Прибріхую, кажете? Ось і митники мені так само сказали, коли вазу вилучали.

Геннадій КОСТОВЕЦЬКИЙ,
Олег ПОПОВ.

Наш літописець

ЯК СМІЯЛИСЬ ПОВСТАНЦІ

Діла твої, Господи! Та за ось таку книжечку, про яку я хочу розповісти, ще 7—8 років тому мене б спровадили, як писав поет Володимир Самійленко, «в Сибіряку, в Сибіряку...» А сьогодні журнал «Український перець» № 1, який пролежав майже півстоліття в архівах колишнього КДБ, мені дали працівники СНБУ. Хто не тримав цього унікального видання в руках, а таких ой як багато, то я тим розкажу, що журнал (формату учнівського зошита) має 12 сторінок. Виданий він у листопаді 1943 року в підпільній друкарні УПА «Смерть імперіалістичним акулам». Видання двокольорове. Ілюстроване кількома жартівливими малюнками. На титульній сторінці замість отого набридлого вже нам «Пролетарі всіх країн, єднайтеся!» — більш зрозумілі і приємніші слова: «Гей, нумо ж будемо сміятись! Хай плачуть наші вороги!» А під заголовком, який розміщений на двох червоних перцях, видруковано девіз журналу: «Сіють, зривають, мелють та ворогів перчать українські повстанці».

У трьох артикулах, написаних в дусі січового товариства, котре 1674 року надіслало глузливого листа турецькому Султану, зроблено програмну заяву: «Я, перець Український, всім перцям перець і Запорізького перця син! Мужицькою Українською Милістю з української землі зрошений, для підперчення українського борщу приперчений, великою силою і могутністю обдарований. Горе велике від мене всім тюхтіям і гречкосіям буде. Пожену всіх на бій за волю, землю, владу і славу, за Велику Українську Самостійну Соборну Державу».

Дісталося на сторінках журналу, як то кажуть, на горіхи, Адольфу Гітлеру і Йосипу Сталіну, найпершим ворогам України. Гітлеру: «Ти, псявіро німецька, вошо арійська, гадюко новоєвропейська, ти нордійського балагану євнух червинний, Наполеон сопливий, скажена націонал-соціалістична сова, без двадцяти клепок осляча голова... Не бачити тобі України, як своїх власних дітей». Сталіну: «Слухай ти, кремлівських льохів безхвоста криса, кривонога очмана, нещасної матері рябий вилупок, покидьок з кавказьких гір, тифліський злодюго, бакинський бандюго, яничар грузинський, мучитель України, кат Білорусії, приший кобилі хвіст в Росії, чума в Узбеччині, зараза в Казахстані, короста в Таджикії, барбос в Арменії, потвора в Фінляндії, міжнародна брехлива шлюха, вусатий розпроклятий бог, кривавий деспот, тиран, справжнісінький шолудивий баран, невчений семінарист...»

Що не кажіть, а вміли повстанці підібрати гарне слівце, влучно його подати, кучеряво написати. Козацького роду були хлопці. І про серйозні речі тут йдеться. У статті «Гієна скиглить» розповідається, як у 1941 році у Львові НКВД розстріляло 640 студентів, а в Луцькій тюрмі — 2 тисячі невинних мешканців Волині.

З невеликих, пожовклих од часу сторінок журналу звучать жарти, уривки з казок, коломийки, вірші. Видрукуваний «Марш повстанців»:

Ой, нелегка дорога до волі,
Гей, крізь бурю,
грозу і туман.
В бій веде нас, голодних
і голих,
Завзятий наш друг —
отаман.

А ось на мотив пісні «Ой, ходила дівчина бережком» — «Пісня про Сталіна»:

Ходить, ходить батько
Сталін бережком, бережком,
Підганяє Україну батіжком.
Іди, іди, Україно, в комуну,
в комуну,
Віддам тебе москалеві
рудому.
А бодай ти, Сталіне, не
діждав, не діждав,
Щоб ти нашу Україну
зграбував.

Дехто скаже: «І навіщо все це витягувати на світ Божий?» Але ж все це було. Існував і такий «Український перець». З його сторінок лунав заклик до волі, до боротьби за незалежність України, яку ми сьогодні маємо.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Гей, нумо ж будемо сміятись!
Хай плачуть наші вороги!

Український Перець

Ч. 1.
Листопад
1943.

Сіють, зривають, мелють та ворогів перчать
УКРАЇНСЬКІ ПОВСТАНЦІ

Баскетбол

МІЖНАРОДНЕ ГРОМАДЯНСТВО ОТРИМАНО

Уже повідомлялося, що Федерацію баскетболу України прийнято тимчасовим членом до ФІБА (Міжнародної федерації баскетболу). Голова українського баскетбольного штабу Михайло ОСИПОВ побував у Мюнхені, де й вирішувалася доля очолюваної ним організації...

— Чия ж то була ініціатива?

— Зрозуміло, наша. Я зателефонував до штаб-квартири ФІБА. Щоправда, одразу на контакт з генеральним секретарем Броніславом Станковичем не розраховував. Сподівався спершу переговорити з технічним секретарем паном Любомиром Котлібою (Чехо-Словаччина), відомим у минулому гравцем, який добре обізнаний з нашими баскетбольними справами, з симпатією ставиться до України. Але до апарату підійшов сам пан Станкович. Йому повідомив, що створено незалежну українську федерацію, яка вийшла зі складу федерації колишнього Союзу. Сказав, що прагнемо вирішити питання зі вступом до ФІБА. Попрохав про зустріч.

Перша його реакція (відчув по голосу) була не зовсім позитивна, швидше насторожена. Відносно нашого включення до європейських змагань він відповів, що це в принципі можливо, але слід добиватися через Федерацію баскетболу СНД.

Я заперечив і пояснив, що чемпіонат СНД — то справжнісінька фікція. Адже в ньому беруть участь лише п'ять російських команд і по одній від Узбекистану та Казахстану. Розповів панові Станковичу, що проводимо повнокровні національні чемпіонати, назвав наших «зірок». Це дуже вплинуло на співрозмовника, і він призначив-таки побачення. А вже через кілька днів з Мюнхена прийшов на моє ім'я виклик.

— І вирушили самі до Німеччини?

— Так. Перекладач не був потрібен. Адже Станкович і Котліба добре володіють російською, а я терпимо німецькою.

— Як же вас зустріли у Мюнхені?

— Досить приязно. Переговори були багатопланові й тривалі. Мого співрозмовника цікавили баскетбольні справи і в Україні (найбільше), і в колишніх республіках СРСР, зокрема, утвореної нещодавно Ради федерацій, яку очолює Валентин Сич. Зрозуміло, детально охарактеризував наші клуби. На київських динамівках зосереджуватися довго не довелося. Відмінні виступи наших дівчат на європейській арені самі за себе говорять. Торкнулися й «Будівельника», який був і чемпіоном СРСР, і багаторазовим призером, постійним постачальником гравців до збірних, які там перебували на провідних ролях.

Одне слово, Станкович зрозумів, що має справу з солідною організацією, і пообіцяв, що на виконкомі федерації нам не відмовлять у тимчасовому членстві. А постійний же статус буде надано на Європейській генеральній асамблеї, яка проходитиме 23—24 травня цього року в Стокгольмі. А потім Станкович на моє прохання ще й влаштував мені зустріч з президентом Європейської федерації паном Альдо Віталлі. Перекладачем зголосився бути пан Котліба. Дуже вдячний йому за допомогу.

Отже, 7 березня на виконкомі українській федерації було надано тимчасове членство.

— І що це змінило?

— Тепер нам відкрита дорога в усі офіційні міжнародні змагання. Для клубних команд вихід у Європу почнеться по завершенні національних чемпіонатів. Вони візьмуть участь у розіграшах європейських Кубків. До 15 червня ми надішлемо відповідні заявки.

— Добре, з клубами, ніби, все гаразд, а що чекає на збірні?

— Повний календар по всіх вікових групах (національні, олімпійські, молодіжні, юнацькі збірні) почнемо з 1993 року. Першого травня стартуватимемо у кваліфікаційних турнірах чемпіонатів Європи для жінок і чоловіків 1995 року. А вже цього — Україна має право брати участь у різних турнірах, що проходитимуть під егідою ФІБА. Маю на увазі: товариські, комерційні тощо.

— Коли ж конкретно комплектуватимуть збірні?

— Цей процес уже почався. Команди очолять фахівці, які не задіяні в клубах. Названо вже список кандидатів. Міністерство України у справах молоді і спорту взяло на себе фінансування тренерських штатів.

— Чи відомо вам, якою була реакція в Москві на все це, зокрема, пана Сича?

— Він був поставлений перед фактом. І змінити щось уже не міг. До речі, за наші угоди Валентин Лукич довідався в Мюнхені. Московський керівник зрозумів, що поїзд уже пішов. Більше того, Станкович сказав, що збірні СНД виступатимуть тільки до Олімпіади в Барселоні. Після цього вони повинні припинити своє існування. А в тих змаганнях, у яких вони вже почали виступати, зокрема, чемпіонат Європи-93, правонаступницею буде Росія. Я намагався заперечувати це рішення. Але мені сказали, якби в тих командах українське представництво було б переважаючим, тоді мова велася б інакше...

Отже, ми на початку нового, гадаємо, цікавого і хвилюючого самостійного життя у світовому баскетбольному співтоваристві.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

...Атака.
Фото Миколи БОЧКА.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:
Для довідок — 441-89-61
телефакс — 224-72-54
Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж у березні 363352.

Комбінат друку видавництва «Преса України», 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311052.

1 2 3 4 5 6 7 8 9